Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 282 (17405) | 1986 оной декабриин 6, суббото | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ЦК-гай ПОЛИТБЮРОДО

Декабриин 4-дэ болоһон заседани дээрэ М. С. Горбачевой хани ёһоной албанай хэрэгээр Инди ошожо ерэһэнэй дүнгүүдые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро хаража үзөөд, һайшааба.

Индиин арад ба правительство совет айлшаниие айхабтар дулаанаар хүлеэн абаа гээд тэмдэглэгдэбэ. Премьер-Министр Раджив Гандитай болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ мүнөө үеын ехэ асуудалнууд, ядерна дайнай аюулые зайсуулан усадхаха, совет-индиин бүхы талын харилсаа холбоое нарижуулха асуудалнууд гүнзэгыгөөр шэнжэлэгдэһэн байна. 1971 оной совет-индиин договорто хоёр ороной үнэн сэхэ байһаниинь батадхагдаа. Тэрэнь залан шууд бэелүүлэгдэжэ, ниитын ондо ондоо байгуулалтатай хоёр гүрэнэй амгалан ёһоор зэргэ оршолгын тэдэнэртэ өөһэдтэнь ба улас-хоорондын харилсаануудта һайн удха шанартай байһыень үнэншэмөөр гэршэлнэ. Делидэ совет-индиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга уласхоорондын гол асуудалнуудаар хоёр ороной үзэл бодолой дүтэ байһые үшөө дахин харуулаа. Хоёр талын хэрэгүүдтэ, мүн уласхоорондын хэрэгүүдтэ Советскэ Союзай болон Индиин харилсаа холбоое тэрэ шанарай талаар шэнэ шатада хүргөө.

Дэлхэй дээрэ ядерна зэбсэг хэрэгсэлгүй, хүсэрхэлгэгүй байлгын гол ёһонууд тухай Делиин деклараци болбол политическэ шэнэ бодомжолгын документ болоно, ядерно-замбуулиһай зуун жэлэй эрхэ нүхэсэлнүүдтэ харюусана. Тэрэн соо найруулагдаһан гол ёһонууд болон бодолнууд дэлхэйн бүхы хамтаралай аша туһые, бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэл ба этигэл найдалые элирхэйлэн харуулна, хүн түрэлтэнэй амгалан тайбан ерээдүй тэшэ шэглүүлэгдэнхэй. СССР болон Инди, бусад олон гүрэнүүд тэдэниие гадаадынгаа политическэ ажал ябуулгада бэелүүлдэг. Ази түбидэ, бусад районуудта политическэ байдалые һайжаруулха ниитэ хүсэлтэй, хёмороо зүришэлдөөнүүдые гүримшуулхаар, гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулхаар, али али талада ашатай туһатай экономическа холбоо барисаа хүгжөөхөөр бэлэн байһыень М. С. Горбачев Р. Ганди хоёрой хөөрэлдөөнүүд батадхаа. Этигэл найдал тогтоожо, хоёр талын ба олон талын үндэһэ һуури дээрэ бүтэмжэтэй харилсаа бэелүүлжэ, шата шатаар эдэ зорилгонууд тэшэ дабшалта хэгдэжэ болохо байгаа.

Ондо ондоо социальна байгуулалтануудта хабаатай хоёр томо гүрэнэй хоорондо тогтожо байһан харилсаануудай онсо шэнжэ тухай, өөһэдынь арадуудай аша туһада, мүн бүгэдэ ниитын, дэбжэлтын ба амгалан тайбан байдалай аша туһада тэдэнэрэй харилсаа холбооной айхабтар ехэ удха шанартай, үргэн ехэ ерээдүйтэй байһан тухай уулзалгын оршом, хөөрэлдөөнүүдэй, илангаяа хоёр хүтэлбэрилэгшэдэй хоорондохи хөөрэлдөөнэй шэнжэ, мүн баталан абтаһан документнүүд гэршэлнэ.

Дэлгэрэнгы тогтоол баталан абтаа. Экономикын, эрдэм, техникын ба соёлой талаар түйлагдаһан хэлсээнүүдые энэдхэг партнернуудтай хамта удаарангүй бэелүүлжэ эхилхэ, тиихэдээ мүнөөнэй эрилтэнүүдые харада абаха, эдэбхитэй, зохёохы ажал ябуулга эрхилхэ гээд министерствэнүүд болон албан зургаануудта даалгагдаа.

Журам, эмхидхэл бэхижүүлхэ, үйлэдбэри дээрэ илангаяа арадай ажахын һалбаринуудта орёо техническэ хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэдээ, аюулгүй байдал хангахын түлөө харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар партийна болон гүрэнэй кадрнуудай зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ талаар бии байһан дутуу дундануудые тушаа заагаад, үйлэдбэри дээрэ болодог гэнэ усалнуудые зайсуулан усадхалгатай холбоотой хүдэлмэридэ анхаралаа шангадхаха, ажал хамгаалгатай ба үйлэдбэри дээрэ аюулгүй байдал хангалгатай холбоотой парти, правительствын шиидхэбэринүүдые жэншэдгүй дүүргэхын түлөө партийна хиналтын үрэ нүлөөе дээшэлүүлхэ гээд Политбюро партийна комитедүүдтэ дурадхаһан байна. Энэ зорилгоор ажалша коллективүүдтэ эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри эрид һайжаруулха, албата уялгаяа дүүргэхэдээ журамгүй, харюусалгагүй байха али болохо баримтануудые шангаар шүүмжэлхэ, энэ шухала хэрэгтэ залан шууд хараа шугам бэелүүлхэ хэрэгтэй гээд онсолон тэмдэглэгдээ.

Нидерландын премьер-министр Р. Любберсэй нүхэд М. С. Горбачев, Н. И. Рыжков гэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд тухай мэдээсэлые, совет-нидерландын хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые Политбюро шагнаһан байна. Советскэ Союзай болон Нидерландын хоорондо али алиндань ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ хөөрэлдөөнүүд шэнэ түлхисэ үгөө, Европын болон бүхы дэлхэйн аюулгүй байдалай шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зорилгоор Баруун Европын оронуудтай хөөрэлдөө саашадань хүгжөөхөөр бэлэн байһыень элирхэйлээ гээд тэмдэглэгдээ.

Бенинэй Арадай революциин партиин ЦК-гай Түрүүлэгшэ, Бенинэй Арадай Республикын Президент М. Керекутэй совет хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн хөөрэлдөөнүүдэй дүнгүүдые хаража үзөөд, уласхоорондын байдалые һайжаруулха замууд тухай, тэрэ тоодо буу зэбсэг хуряалгын ба экономическа хүгжэлтын хоорондо сэхэ холбооной бии байһан тухай хоёр ороной хүтэлбэрилэгшэдэй һанамжын нэгэн адли байһые Политбюро тэмдэглэбэ. Бенинэй Арадай Республикатай, хүгжэлтын түрүү зам шэлэһэн сүлөөлэгдэһэн бусад гүрэнүүдтэй хани барисаа ба харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ талаар Советскэ Союзай залан шууд хараа шугам батадхагдаа.

Нүхэр И. В. Капитонов түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хани ёһоной албанай хэрэгээр Румыниин Социалис Республика ошожо ерэһэн тухай мэдээсэл КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой заседани дээрэ хаража үзэгдөө, мүн тэрэшэлэн партиин XXVII съездын хараалһан экономическа политикын, үйлэдбэриие хүгжөөлгын ба хүн зониие хангалгые һайжаруулгын, аха дүү социалис оронуудтай харилсаа холбоо гүнзэгырүүлхэ бусад зарим асуудалнууд баһал зүбшэн хэлсэгдээ.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТУРШАДА ГАБШАГАЙГААР ХҮДЭЛҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ

Хүдэлмэришэдые, колхозни-гуудые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэд болон алба хаагшадые шагнахын тулада «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэг, харин бригаданuудай коллективүүдтэ,—«Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамота КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» тогтоолоор бии болгогдобо.

«Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэг тухай, «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамота тухай дүримые ажалай болон социальна асуудалнуудай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитет болон ВЦСПС-эй секретариат баталаа.

Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн, ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлһэн, шанарые һайжаруулһан, материальна болон түлишын-элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алмалгада горитой хубитаяа оруулһан, техническэ зохёохы ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаададаг, ажалай журам эбдэдэггүй хүдэлмэришэд, колхознигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, барилгын, худалдаа наймаанай, эрдэм шэнжэлгын болон бусад эмхи зургаануудай мэргэжэлтэд ба алба хаагшад «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэгээр шагнагдаха гээд дүрим соо хэлэгдэнэ.

Табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэһэн, ажалай бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлһэн, эрхим шанартай хэрэгсэл зүйлнүүдые бүтээдэг, түүхэй эд, элшэ хүсэ, машина болон хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэһэн, шэнэ техникэ болон түрүү технологи ашаглан нэбтэрүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, табигдаһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шэнэ ёһоор хандадаг, эрхим журамтай, эмхидхэлтэй нэгэдэлнүүдэй, предприятинуудай, колхоз, совхозуудай, барилгын, худалдаа наймаанай, эрдэм шэнжэлгын болон бусад организацинууд болон эмхи зургаануудай түрүү бригадануудай (участогуудай, звенонуудай, фермэнүүдэй, отделенинүүдэй) коллективүүд «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаха. Түйлагдаһан дүнгүүдтэ эгээл ехэ хубитаяа оруулһан, «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамотада хүртэһэн бригадануудай гэшүүд «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй ударник» гэжэ ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэгээр шагнагдаха.

Ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэгээр болон ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай зууршалгые нэгэдэлэй, предприятиин, организациин, эмхи зургаанай захиргаан партийна, профсоюзай болон комсомолой эмхинүүдтэй хамта хэхэ.

«Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй ударник» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэгээр ба «Арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө» гэһэн ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамотаар табан жэлэй туршада нэгэ дахин шагнажа болохо.

Ниитэ союзна нэгэн адли тэмдэг ба ниитэ союзна нэгэн адли Хүндэлэлэй грамота тухай дүримэй дүүрэн текст «Труд» газетэдэ толилогдохо.

(ТАСС).

ТРАНСПОРТААР ХАНГАЛГА ҺАЙЖАРУУЛХА

[illegible] республикын хүн зоной ажабайдалда бүхы янзын [illegible] ехэ үүргэ дүүргэдэг. [illegible] түсэбтэ табан жэлэй туршада хүн зоние [illegible] хангалгын материально-техническэ үндэһэ һүү[illegible] талаар тодорхой хүдэлмэри хэгдэжэ байгаа. [illegible] оноудта 540 километр утатай автомобилиин шэнэ [illegible] ашаглалгада оруулагдаһан, 1784 километр [illegible] заһабарилагдаһан байгаа. 1986 ондо [illegible] 400 километр [illegible] заһабарилагдаа. [illegible]

[illegible] хоорондо ябадаг автобусуудай үдэр бүри 2 мян[illegible] билет дуталдана. [illegible]

[illegible] биледүүд хойнотожо худалдагдадаг, хангадаг хүдэл[illegible] зүгһөө пассажирнуудта бүдүүлигээр хандаха [illegible] бэшэ үзэгдэдэг. Автобусуудай ходо эбдэрхэ, [illegible] рейсүүдэй болюулагдаха, пассажирска поезд[illegible] ложомдохо ябадал хүнүүдые хүшэр байдалда оруул[illegible]

[illegible] оной юһэн һарын туршада «Бурятавтотранс» нэгэ[illegible] автобусууд 5700 дахин эбдэрһэн, 9500 час саг алдаг[illegible] байна. Техническэ болон уларилһаа дулдыдадаггүй [illegible] самолёдуудай 153 рейс болюулагдаа. [illegible] хүн зоной дура гутаана, хүнүүдэй хүдэлмэриин [illegible] саг хии һалана, ажалай бүтээсэдэ муугаар нүлөөл[illegible] Соведүүдэй гүйсэдкомууд болон автотранспорт[illegible] хүтэлбэрилэгшэд шухала бүхы хэмжээнүү[illegible], транспортын хүдэлмэридэ бии байһан иимэрхүү [illegible] үзэгдэлнүүдые усадхаха зэргэтэй.

[illegible] үедэ республикын районуудта 674 һуурин, тосхон [illegible] хэрэглэмжын 551 автобусаар хангагдана, харин 123 [illegible] тосхон харгын муу дээрэһээ автобусаар огто хангаг[illegible]

[illegible] худоогэй һуурин, тосхонуудта ойрын жэлнүүдтэ [illegible] ябуулдаг болгохо хэрэгтэй.

[illegible] муу, хүүргэнүүд болон бусад түхеэрэлгэнүүдэй [illegible] дээрэһээ илангаяа Загарайн, Хориин, Зэдын, Яруу[illegible] бусад районуудта автобусуудай ябалгада һаалта [illegible] «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудай түмэр [illegible] переезднүүдые хаража байха эрилтэнүүдые дүүргэдэг[illegible] Загарайн райондо маршрутна автобусуудай [illegible] таһалдал үзэгдэнэ. Улаан-Үдэ — Туринтаево — Бар[illegible]-Хурамхаан гэһэн харгы муу гээд пассажирнуудай [illegible] тоото гомдол ородог. Улаан-Үдэ — Хори — Нар[illegible]-романовка, Улаан-Үдэ — Хори — Хэжэнгэ гэһэн ба [illegible] харгынууд баһал һайн бэшэ.

[illegible] хэрэглэмжын транспортаар хубиин ашаа зөөлгэдэ [illegible] хүн зон бүри шанга эрилтэ табина. Ажал хэнгүй, [illegible] ябадалтай тэмсэлэй ябуулагдажа эхилхэдэ, гүрэ[illegible] транспортаар эрхэтэдэй ашаа зөөлгын болюулагдахада, [illegible] талаар хүн зоной эрилтэ хэрэглэлгын хэмжээн [illegible]. Зөөри хогшол, түлишэ, тэжээл гэхэ мэтэ ашаа [illegible] хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хүсэд хан[illegible] бэшэ байшообди. «Бурятавтотранс» нэгэдэлэй [illegible] хүн зоной транспортно-экспедиционно хан[illegible] Буряадай предприятиие дары түргэноор бэхижүүлхэ, [illegible] хэрэгтэй ашаанай болон тусхай автомобильнуудтай [illegible] базова автопредприяти байгуулха, автомо[illegible] крануудые хубаарилха, транспортаар хангалгые нэгэ [illegible] мэдэлтэй болгохо, ниитэ нэгэн схемээр бүхы [illegible] болон хотонуудай хүн зониие хангаха зэргэтэй

[illegible]ГНАЛ

[illegible] барилгын талаар [illegible] байһанайнь түлөө [illegible] АССР-эй Верховно [illegible] Президиумэй Ука[illegible] Востсибгипросельхозст[illegible] проектнэ институ[illegible] филиалай смет[illegible] начальник Орлова [illegible]никифоровнада «Бу[illegible] АССР-эй габьяата ба[illegible]» гэһэн хүндэтэ нэрэ [illegible]гдоо.

[illegible] жэлэй туршада орол[illegible] ажаллаһанайнь түлөө, «Востсибгипросельхозстрой» гэжэ проектнэ институдай Буряадай филиалай байгуулагдаһаар 25 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан:

Булыгина Валентина Ефремовнае — сметнэ таһагай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ;

Лохова Галина Михайловнае — генпланай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ;

Петрова Тамара Федоровнае — комплексно таһагай инженер;

Стулев Андрей Ефимовичые — проектын ахамад инженер — Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум Хүндэлэлэй грамотаар шагнаба.

ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБҮҮДЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛЭЕ!

ОЛООРОО ХЭЛСЭҺЭН ӨӨГҮЙ

Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаһанай фабрикын оёдолой һаруул, уужам цехтэ оробобди. Продукци дамжуулан үгэдэг конвейер цехэй ехэнхи талмайе эзэлнэ. Тээ саана столнуудай дэргэдэ хүдэлмэрилэгшэд харагдана. Хоёрдохи халаан эхилжэ, Т. А. Абрамовагай хүтэлбэрилдэг эрхим бригадануудай нэгэн ажалдаа ороо бшуу. Тус коллектив һайн журамтай, үйлэдбэридөө жэшээтэ гурим сахидаг алдартай. Үнгэрһэн арбан нэгэн һарын туршада ажалай журам хазагайруулгын нэгэшье ушар дайралдаагүй юм. Бригадын совет аша үрэтэйгөөр, ехэ нүлөөтэйгөөр хүдэлнэ.

Цех соогоо Т. А. Абрамовагай бригада эгээл түрүүлэн профсоюзуудай XVIII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха гэһэн үүсхэл гаргаа һэн. Үүсхэлынь үндэһэтэй. Юуб гэхэдэ, байгша оной эхинһээ ажалай бүтээсын түсэбэй дүүргэлтэ 100,7 процентдэ хүргэгдөө. Һара бүриин түсэб саг үргэлжэ сүм бэелүүлэгдэнэ. Август һарада тус бригада нэгэ нарядаар хүдэлхэ гуримда ороо. Хэһэн хүдэлмэринь эсэсэй дүнгүүдээр сэгнэгдэнэ, ажалда хабаадалсаһанай коэффициент хэрэглэгдэнэ. Оёдолшодой эгээл дээдэ разрядынь гурбадахи байха юм. Т. А. Абрамовагай коллективтэ залуу нэгэ оёдолшонһоонь бэшэн булта хоёрдохи разрядтай.

КПСС-эй гэшүүн Татьяна Андреевна Абрамова бригадын суглаан дээрэ абтаһан шиидхэбэриин ёһоор, табан жэлэй саана бригадираар томилогдоо һэн. Цехэй партбюрогой, профкомой гэшүүнээр нэгэнтэ бэшэ һунгагдаһан юм. «Арбан нэгэдэхи табан жэлэй ударник» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Бусадыньшье бригадирһаа дутанагүй. Коммунис ажалай ударнигууд бии. Тэрэ тоодо Т. Т. Вачайкина, О. С. Заиграева, С. Т. Багатуева, Д. С. Дамбаева гэгшэд оролсоно. Эдэнэй ажалай календарь дээрэ 1987 оной январь һара гаранхай. Гэхэһээ гадна булта залуу хүдэлмэрилэгшэдэй һурган хүмүүжүүлэгшэд юм.

— Татьяна Терентьевна Вачайкина, жэшээлхэдэ, 2—3 хүниие нэгэ мүһэн даажа абаад, һургаха аргатай. Жэшээлхэдэ, Марина Левантуева манда һаяһайл хүдэлнэ. Гэбэшье һурган хүмүүжүүлэгшынгээ арга шадалаар, дэмжэлгээр, зүбшэл, заабаряар лэ гурбан һарын туршада олон юумэндэ һураа. Мүнөө даабаряа 103—105 процент дүүргэдэг,— гэжэ Татьяна Андреевна хөөрэнэ.— Бригада бүхыдөө эбтэй эетэй. Хүн бүхэн хоорондоо харилсаата мэргэжэл шудаланхай. Бэе бэеэ һэлгэн хүдэлхэ аргатай юм.

Нээрээшье, тус бригадынхид бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхын тула үнэн зүрхэнһөө оролдодог байна. Харюусалгаяа гүйсэд мэдэрдэг, ажалай болон технологическа журам жэншэдгүй сахидаг заншалтай.

— Бригадын 38 гэшүүдэй 9-ниинь коммунист. Бусадынь — комсомолшууд,— гэжэ цехэй партийна организациин секретарь З. И. Балдаева хөөрэлдөөндэ ороно.— Спортивна хэмжээ ябуулганuудта хабаадажа нэгэнтэ бэшэ цехэй коллективэй нэрэ хүндые хамгаалһан юм. Өөрөө Татьяна Андреевна баскетболистка, Зүүн Сибириин технологическа институдай дүрбэдэхи курсда заочноор һуралсана.

Эбтэй бригадын гэшүүд аяншалгануудта сугтаа гарадаг, кино, театртаашье хамта ошодог. Ажалһаа гаралган һая наашашье үзэгдөөгүй. Ажал эмхидхэлгын түрүү онол арганууд хэрэглэгдэнэ. Хүн бүхэн хүдэлмэриингөө һууриие, техническэ оньһон түхеэрэлгэнүүдээ гуримтай, һайн зандань байлгана. Энэ хэрэгтэ бишыханшье һаа, өөрын шэнэ үүсхэл гаргахада, ашатай туһатай байдаг гэжэ эдэнэр ойлгонхой.

Профсоюзуудай XVIII съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоһон бригадын түсэбэй дүүргэлтээр һонирхобобди. Профсоюзуудай XVIII съездэ зорюулагдаһан үйлэдбэриин бригадануудай мүрысөөн байгша оной октябрь һараһаа ерэхэ жэлэй февраль хүрэтэр үргэлжэлхэ юм. Арбан хоног бүридэ дүнгүүд согсологдоно. Һарын дүнгөөр түрүү һуурида гарагшад урмашуулагдадаг. Т. А. Абрамовагай бригадынхид үнгэрһэн арбан нэгэн һарын дүнгөөр түсэбөө 100,7 процент дүүргээ. Мүн тиихэдэ 10-дахи конвейерэй С. С. Намжилмаевагай ударидадаг бригада илагшадай тоодо орожо, үнгэрһэн һарада фабрикын гол цехүүдэй бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлээ.

Эдэ бүгэдэ илалтанууд хадаа эбтэй эетэй ажалай зорилгонуудаа, олоороо хэлсэжэ, зүбшэжэ, нэгэн һаналтайгаар хүдэлдэг байһанай үрэ дүн мүн.

А. АПХАНОВ, манай штатнабэшэ корр.

Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводой механическа цехэй токарь-карусельщик Владимир Сенотрусов богони саг соо дүй дүршэлтэй боложо, халаан буриингөө даабарине холо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай болонхой.

Коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн В. Сенотрусов мүнөө ерэхэ жэлэй түсэбөөр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Сенотрусов.

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

ЭРХИМЛЭГШЭД ЭЛИРНЭ

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой 148 хүдэлмэришэн 1986 оной түсэб сүм дүүргэһэн тухайгаа элидхээ. Газокислородно цехэй коллектив (начальнигынь П. И. Горчаков) бүхыдөө жэлэй түсэбые болзорһоо урид бэелүүлээ. Булад шудхалгын цехэй Ц. Д. Дашицыреновэй, кузнечнэ цехэй И. А. Раздобудкын, механическа цехэй И. И. Шаманаевай бригаданууд бусадһаа түрүүлэн ерэхэ жэлэй тоосоогоор ажаллажа эхилээ юм.

Хүдэлмэришэд cooһоо вагонно-кузнечнэ цехэй Я. С. Лисецкиие, механо-бүридхэлгын цехэй К. С. Муликовые, фрезерно-механическа цехэй В. А. Багаевае, локомотив хабсаралгын цехэй Д. П. Будаевые, вагоно-кузовной цехэй А. Г. Хабитуевые арбан нэгэн һарын дүнгөөр эрхим һайн ажалайнь түлөө магтан һайшаамаар.

Продукциин шанарта онсо анхарал хандуулагшадые тэмдэглэмээр. Техническэ зэр зэмсэгээр хангалгын цех, локомотив хабсаралгын, электровагонно, мүн механическа цехүүдэй участогууд шанарай талаар эрхимлэгшэд гэжэ мэдэрэгдэбэ.

В. ГАВРИЛОВА.

ҺАРААР УРИДШАЛБА

Хориин районой Хүрбын совхозой Могойн МТФ-гэй һаалишад арба нэгэн һарын туршада дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2175 килограмм һү һагаад байна. Һаалишад Т. Иванова—2416, З. Федорова—2304, Н. Дашабылова—2309, Л. Эхиритова—2013 килограмм һү һаанхай. Тиихэдэ нүгөөдэ Тээгдын фермынхид үнеэн бүриһөө һү абалгаяа 2017 килограммда хүргэбэ. М. Горштейн 2350 килограмм һү һаажа, фермэ соогоо эрхимлэнхэй. Ажахын бэрхэ малшад Б-Х. Раднаева, Д. Дабаева, Ф. Бариева гэгшэдэй оролдосотой ажал магтаалда хүртэнэ.

Декабрь һара соо хүдэлмэриингөө эршые бүри шангадхажа, энэ талаар үнеэн бүриһөө һү һаалгые совхозоороо 2300 килограммһаа дээшэнь болгожо шадахабди гэжэ хоёр фермын булта малшад мэдүүлнэ. Иигэжэ ерэхэ жэлдэ бүри дээгүүр амжалта түйлаха үндэһэ һуури табигдаба гээшэ. Арга боломжошье бии, ажалай дүй дүршэлшье баян. Совхозойнгоо һаалишадай Хүрбын гөлдо урдань үзэгдөөгүй үндэр үрэ дүн түйлажа шадаһаарнь нютагаархидынь бахархан баясана.

Г. БАДМАЕВ, манай корр.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын бусад комиссинуудай хабаадалгатайгаар Верховно Соведэй Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин заседани болобо. Буряадай АССР-эй 1987 оной Экономическа болон социальна хүгжэлтын гүрэнэй түсэбэй болон Гүрэнэй бюджедэй проектнүүд тухай республикын Госпланай түрүүлэгшэ В. П. Убеевэй, финансын министр Ч. В. Ендоновой мэдээсэлнүүдые депутадууд шагнаба. Республикын түсэб ба бюджет тушаа саг үргэлжын комиссинуудай үмэнэһөө депутадууд В. А. Уланов, Г. О. Борисов, Г. Д. Басаев, М. В. Лазарева, В. Ф. Железняков болон бусад һанамжа дурадхалнуудые оруулаа.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй саг үргэлжын бусад комиссинуудтай хамта Түсэблэлгын-бюджетнэ комисси республикын арбан хоёрдохи табан жэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб ба бюджедэй проектнүүд тухай хамтын тобшолол хэбэ. Буряадай АССР-эй арбан нэгэдэхи зарлалай Верховно Соведэй табадахи сесси дээрэ комиссинуудай зүгһөө нэмэлтэ элидхэл хэхыень Түсэблэлгын-бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат Л. Б. Потаповта даалгагдаба.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. С. Берещинов болон бусад тушаалтад комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ПРОФСОЮЗУУДАЙ СОВЕДТЭ

1986 оной III кварталай туршада гүрэнэй страховани үнгэргэхэ талаар хүдэлмэридэ эрхим дүнгүүдые түйлахын түлөө Буряадай АССР-эй районуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет болон профессиональна союзуудай Совет хаража үзөөд, иигэжэ тогтообо:

Улаан-Үдын **Октябрьска** райондо нэгэдэхи һуури олгоод, 300 түхэриг мүнгэн шан барюулха;

Хориин райондо хоёрдохи һуури олгоод, 200 түхэриг мүнгэн шан барюулха;

Улаан-Үдын **Железнодорожно** райондо гурбадахи һуури олгоод, 150 түхэриг мүнгэн шан барюулха.

Баргажанай, Загарайн, Прибайкалиин, Советскэ районуудай, Северобайкальск хотын инспекцинүүдэй гүрэнэй страховани хүгжөөхэ ба түсэб дүүргэхэ талаар һайнаар хүдэлһыень тэмдэглэхэ.

Гүрэнэй страховани хүгжөөхэ талаар Хяагтын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Ахын районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай инспекцинүүдэй хангалтагүйгөөр хүдэлһые тэмдэглэхэ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ШИИДХЭБЭРИ АБТАА. ЮУН ХЭГДЭЭБ?

(КПСС-эй УЛААН-ҮДЫН ГОРКОМОЙ V ПЛЕНУМҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН ТЭМДЭГЛЭЛНҮҮД)

Партиин Улаан-Үдын горкомой V пленум боложо, «КПСС-эй XXVII съездын эрилтэнүүдэй үндэһөөр абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинан шалгаха хэрэг нарижуулан һайжаруулха талаар Улаан-Үдэ хотын партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ үсэгэлдэр мэдээсээ һэмди.

— Улаан-Үдэ хотын партийна организацинуудай, ажалша коллективүүдэй бүхы ажал ябуулгань КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ сүм зорюулагдана. Съездын шиидхэбэринүүд соо тодорхойгоор хараалагдаһан совет обществын экономическа болон социальна хүгжэлтые түргэдхэхэ зорилгонуудые дүүргэхэ замдамнай алибаа хэрэг дүүргэлтын журам шангадхаха, абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые хинан шалгаха хэрэг саашадань нарижуулан һайжаруулха зорилгонууд гол шухала асуудалнуудай нэгэн болон тодоржо, өөрынгөө шиидхэбэри хүлеэнэ гээшэ,— гэжэ пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар элидхэл хэһэн КПСС-эй горкомой нэгэдэхи секретарь **П. А. Чукреев** онсолон тэмдэглэбэ.

Энэ талаар хотын партийна организацида зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдадаг лэ байгаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Энэ талаар эрилтэ бүхы шатанудта шангадхагдаа. КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдэ бэелүүлхэ талаар партиин Октябрьска, Советскэ райкомуудай ябуулжа байһан хүдэлмэри тухай, локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой ажал ябуулгынгаа онол арганууды болон түхэл янзануудые нарижуулан һайжаруулха талаар абаһан хэмжээнүүд тухай, ВЛКСМ-эй горкомой союз доторхи хүдэлмэри эдэбхижүүлхэ ба комсомолой организацинуудай дайшалхы шадабари дээшэлүүлхэ талаар ябуулһан хүдэлмэри тухай, мүн бусад асуудалнуудые партиин горкомой бюро хаража үзэһэн байна. Гадна инженернэ албанай ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ талаар хүдэлмэриин хэр зэргэ байһаниие КПСС-эй горком шэнжэлээ. Эрдэм-техникын дэбжэлтэ хурдадхалгын үндэһэн дээрэ үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар хотын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй бэелүүлхэ зорилгонууд партийно-ажахын эдэбхитэйдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэ һэн.

Элдэб хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ хэрэг гуримшуулха зорилгоор КПСС-эй горкомдо болон райкомуудта хүдэлмэриин гурим шэнжэлэгдээд, жэншэдгүй дүүргэгдэнэ. Гадна календарна түсэблэлгэ хуулита болонхой. Элдэб комиссинууд, штабуудай тоо үсөөрүүлэгдэнэ, урданайхиһаа үсөөн зүблөөнүүд болон заседанинууд үнгэргэгдэнэ. Партийна комитедүүдэй аппарадуудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ урданайхиһаа бүри горитой анхарал хандуулдаг болоо юм. Пленумүүд, суглаанууд дээрэ, парткомуудай, бюронуудай заседанинууд дээрэ урдань абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ тухай мэдээсэлнүүд заабол шагнагдана.

Жэшээлхэдэ, «Электромашина», судна бүтээлгын заводуудай парткомуудай тоосоонуудые пленум дээрэ, харин республиканскэ типографиин директор А. А. Листровойн тоосоое бюрогойнгоо заседани дээрэ КПСС-эй Советскэ райком хаража үзөө. Партиин Октябрьска райком райсоведэй гүйсэдкомтой суг абадаг тогтоолнуудайнгаа тоое үсөөн болгоо. Тус тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлэгшэдэй хабаадалгатайгаар тэдэниие хиналтаһаа гаргаха ябадал заншалта болоод байна. Ажалшадай бэшэг болон мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ зарим тэды һайжараа. Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй парткомой дүтэрхы ажалтай цехүүдэй хамтын партийна суглаануудые үнгэргэдэг болонхой. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомдо хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлэгдэхэ зониие һунгаха заншал бии боложо байна.

— Манай онсо анхарал татадаг асуудал — экономико мүн. Тиимэһээ экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбэй дүүргэлтые манай горком онсо хиналта доро байлгадаг, — гэжэ элидхэлшэ үргэлжэлүүлнэ.

4500 гаран хүдэлмэришэд, 16 цехэй, 330 бригадын, участогай коллективүүд арбан хоёрдохи табан жэлэй хоёр жэлэй даабаринуудые Агуу Октябриин 70 жэлэй ой болотор дүүргэхэ гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, ажалай шанга тэмсэл бурьялһа. Локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй, киномеханическа заводуудай, үйлэдбэриин оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, нарин сэмбын комбинадай ажалша коллективүүд уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлнэ, үйлэдбэриингөө ашаг үрэ болон шанар дээшэлүүлнэ. Жэлэй эхиндэ абаһан шиидхэбэринүүдээ, түсэбүүдээ бэелүүлхэ хэрэгтэ коллективэйнгээ бүхы гэшүүдые элсүүлхэ талаар дээрэ дурсагдаһан предприятинуудай коммунистнууд, партийна организацинууд эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын горитой хүдэлмэри ябуулһан байна. Тэрэнь яһала амжалтатай байба бшуу.

Ажал ябуулгаа хубилгаха хэрэгтэ мүнөө сагай эрилтын еһоор хандалгын жэшээ болгон, локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективые нэрлэжэ болоно. Үйлэдбэриин подразделенинүүдэй жэгдэ һайнаар хүдэлхэ ябадалые заводой партком, хүтэлбэри хиналта доро абанхай. Гадна хоёрдохи, гурбадахи халаануудай хүдэлмэри анхаралһаа алданагүй. Халаанайнгаа даабариин дүүргэлтын түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга, техническэ дэбжэлтэдэ инженернүүдэй оруулдаг хубита залан шуудаар дээшэлүүлхэ талаар мүн лэ ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Заводой коллектив байгша оной арбан нэгэн һарын турша соо жэлэйнгээ социалис уялгануудые үлүүлэн дүүргэ. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур тепловозой 2 секци заһабарилагдаа, ажалай бүтээсэ 6,5 процентээр дээшэлээ.

Хотын олон предприятинуудта имэрхүүл хүдэлмэри ябуулагдана. Энээнэй ашаар, байгша оной түрүүшын хахад соо промышленностьда ажалай саг гээлгэ 1985 оной энэл үетэй сасуулхада 23,5, ажалаа хаяха ябадалнууд 25 процентээр доошолһон байна. Хотын промышленность арбан нэгэн , һарын даабаринуудые сүм дүүргэ. Үйлэдбэриин хэм хэмжээн 6,4 (жэлэй түсэб 5,1 процент байгаа) процентээр дээшэлээ, Ажалай бүтээсэ 6 процентээр ургахадаа, хараалһанһаа баһал ехэ байба. Гэбэшье энээгээр һанаагаа амараад һуухын аргагүй юм.

Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хинан шалгалга зарим газарта хангалтагүй байна. Гол түлэб энээнһээ боложо, «Электромашина» заводой, «Бурятфермаш», «Бурятскмясоагропром» нэгэдэлнүүдэй, кондитерскэ фабрикын болон бусад коллективүүд гаргаһан продукциие худалдаха даабарияа дүүргээгүй байха юм.

Үшөө нэгэ дутагдал хадаа продукциин шанар болоно. Энэ талаар олон шиидхэбэринүүд абтадаг, зүгөөр байдал элитээр хубилдаггүй. Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэй продукци гаргаһан бүхы продукциимнай ерөйдөө 18,6 процентнь болодог байна .Байгша оной юһэн һара соо иимэ продукци гаргаха даабари ерөйдөө 81,1 процент дүүргэгдээ.

Бии байһан үйлэдбэриин хүсэ шадал гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй. Мүнөө сагай бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд ашаг үрэ багатайгаар ашаглагдана гээд онсо тэмдэглэхэ шухала. Гадна арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа гаргаха талаар абтаһан шиидхэбэринүүд үшөөл хангалтагүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Барилгын организацинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутуу дунданууд тухай нүхэр Чукреев онсо тогтоһон байгаа.

— Манай ажал ябуулгада горитой дутуу дунданууд бии. Тиимэһээ абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хинан шалгаха талаар хүдэлмэриеэ саг үргэлжэ нарижуулан һайжаруулха, энэ хэрэгэй ашаг үрэ улам дээшэлүүлхэ талаар саашадаа ехэ хүдэлмэри ябуулха болонобди,— гэжэ элидхэлшэ үгынгөө түгэсхэлдэ тэмдэглэбэ.

— Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ хинаха хэрэг шэнэдхэн хубилгалгын тон шухала асуудалнуудай нэгэн болоно,— гэжэ элидхэл зүбшэн хэлсэлгын эхи табиһан КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь **И. А. Антакшинова** тэмдэглэбэ. — Партиин райкомой бюрогой заседанинууд дээрэ урдань абтаһан шиидхэбэринүүдэй хэр дүүргэгдэжэ байһан тухай тоосоо саг үргэлжэ шагнадаг, зүбшэн хэлсэдэг болонхойбди. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай пленумэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудалда онсо анхарал хандуулнабди.

Октябрьска район продукци худалдаха 11 һарынгаа даабари 100,9 процент дүүргэ. Промышленна продукциин хэм хэмжээн 8,2, ажалай бүтээсэ 7,9 процентээр үргэһэн байна. Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис мүрысөөн улам үргэдэнэ. 40 бригадын коллектив, 1 мянга гаран хүдэлмэришэд энэ ехэ һайндэр болотор хоёр жэлэйнгээ даабари дүүргэхэ уялга абанхай.

— Партийна болон бусад дээдэ органуудһаа манда эльгээгдэжэ байдаг тогтоолнуудай, бусад документнүүдэй тоо үсөөрнэгүй. 1985 он соо 158 тогтоол эльгээгдэһэн һаа, байгша оной арбан һарын турша соо 110 тогтоол ороод байна. Бидэнэршье баһа партийна эхин организацинуудта олон саарһа ябуулнабди. Энэ талаар бүтэмжэтэй хэмжээнүүдые абахаар болоо, — гэжэ И. А. Антакшинова тоолоно.

Абтаһан шиидхэбэринүүдэйнгээ заабол бэелүүлэгдэдэг байхынь тулада энэ хэрэгтэ хабаатай хүн бүхэнэй өөрынгөө хэрэгэй түлөө харюусалга улам дээшэлүүлхэ шухала гэжэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой секретарь **А. Я. Пиядин** хэлэбэ. Парткомой баталан абаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын ябаса тухай мэдээсэлнүүд заседани бүхэн дээрэнь шагнагдадаг. Жэшээлхэдэ, кадрнуудые бэлдэхэ, зохид сооһь хубаарилан табиха талаар заводой хүтэлбэриин ябуулдаг хүдэлмэри тухай, архидалга, алкоголизм болон ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай тэмсэл ябуулха тухай асуудалнуудай хэр шиидхэгдэжэ байһаниинь заводой парткомой һүүлэй үе соо шалгаһан байна.

Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй хүдэлмэришэн партгрупорг **Д. Д. Бадмадашиева** цехэйнгээ партийна организациин, өөрынгөө хүтэлбэрилдэг партийна бүлэгэй хүдэлмэри тухай пленумдэ хабаадагшадта хөөрэжэ үгөөд, КПСС-эй горкомой урда хэдэн асуудал табиба. Шиидхэбэри абалга — хэрэгэй хахад гэдэг үгэ тон зүб байна. Эмхи зургаанууддай автотранспорт ажалдаа ошожо ябаһан зониие шэрэхэ талаар хэрэглэхэ тухай шиидхэбэри Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдком абаһан аад, тэрэнэйнгээ дүүргэлтые бодотоор хинанагүй гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлбэ. «Прибор бүтээлгын нэгэдэлэй саашанхи хүгжэлтэ тухай» тогтоол КПСС-эй обком үшөө 1982 ондо абаа һэн. Зүгөөр энэ тогтоол баһал хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Илангаяа гэр байра барилга урагшагүйдэнэ. Тиимэһээ барилгын 102-дохи управлениин хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулха шухала гэжэ нүхэр Бадмадашиева тэмдэглэбэ.

Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин бригадир, «Жилгражданстрой» трестын парткомой гэшүүн **Г. Н. Литвинцева** үгэ хэрэг хоёрой хоорондохи нягта холбоо байгуулха шухала гэжэ онсо зааба. Тэрэ нэгэл жэшээ дурдаа. Волжско автомобильна заводой түрүү бригадануудай барилга дээрэ түлөөһэгүйгөөр хүдэлхэ гэһэн үүсхэл трестын хүдэлмэришэд дэмжээ. Зүгөөр дүүргэлтэнь ахир байба. Иимэ ябадал ямаршье һайн, аша үрэтэй хэрэгые эхин дээрээ хосорооно гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Улаан-Үдын 1-дэхи пищеторгын багсалалгын цехэй начальник **М. А. Ефремова** захиргаанайнгаа ажал ябуулгые хинан шалгаха комиссиин түрүүлэгшээр һунгагданхай юм. Тус комиссиин гэшүүд хирэ болоод лэ шалгалтануудые үнгэргэжэ, совет худалдаа наймаанай гуримуудые хазагайруулһан, үрилтэ хэһэн болон бусад муу ябадалнуудые тодоруулхадаа, тэдэниие саг дары усадхахые оролдодогбди гэжэ нүхэр Ефремова мэдээсээ.

Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай директор **А. П. Шапиро**, республикын дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо **В. И. Павлов**, Зүүн Сибириин технологическа институдай парткомой секретарь **О. А. Морозов**, Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист, ашаглалгын цехэй захиргаанай ажал ябуулга хинан шалгаха комиссиин түрүүлэгшэ **В. А. Кондрашов** гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ мүн лэ хабаадалсаа.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар пленум зохихо тогтоол баталан абаба.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Комсомолой ажабайдал

ХҮДЭЛМЭРИЕНЬ ЭРИД ҺАЙЖАРУУЛХА

Ахын районой комсомолой тоосоото һунгалтын XXX конференци боложо, тоосоото элидхэл ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Валерий Дарбаков хэһэн байна. Аха хадаа ажалша бэрхэ, малша зоной ажаһуудаг, ажалладаг нютаг юм. Тиимэһээ комсомолой конференци дээрэ хэлсэгдэһэн асуудалнууд гэхэдэ, мал ажал хүгжөөлгэ, тэрээндэ залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулга, комсомолой хүдэлмэриие һайжаруулга болоно. Һүүлэй үедэ ВЛКСМ-эй райкомой зууршалгаар 30 залуу хүбүүд, басагад малшадаар хүдэлхөөр эльгээгдээ. Мал ажалда хүдэлхэ комсомол-залуушуулай бүлэгүүд «Улаан-Аха», «Коммунизм» колхозуудта эмхидхэгдэһэн байгаа.

— Теэд эдэ бүлэгүүднай хэр хүдэлнэ гээшэб?,— гэжэ элидхэлшэ асуудал табяад, ингэжэ харюусаба:

— «Коммунизм» колхоздо эльгээгдэһэн залуушуул мал ажалда хүдэлгэгдэнгүй, элдэб ондоо ажалда эльгээгдэжэ, урма зоригоо хухарһан байна. Дүрбэн хүбүүд хонин ажалда хүдэлхөөр эльгээгдэһэн байгаа. Харин тиихэдэнь, тэдэндэ хонидые даалгангүй, барилгада ябуулаа. Мүн нүгөөшье колхоздо ерэһэн залуушуулда нимэрхүүгээр хандаа. Үшар тиимэһээ мүнөө тэдэ комсомол-залуушуулай бүлэгүүдэй гэшүүд таража, үгы болошоо. Зарим хүбүүд сэрэгэй албанда абтаа, харин басагадынь баһал иишэ-тиишээ тарашоо. Залуушуулда ингэжэ хандажа болохогүй. Тэдэндэ найдажа, харюусалгатай ажал даалгабал, заатагүй тэрэниинь харюулхал.

Саашань элидхэлээ үргэлжэлүүлхэдээ В. Дарбаков ниитын малай үбэлжэлгэдэ комсомолшууд болон залуушуулай хэр зэргээр хабаадажа байһан тухай тогтоо. Районой залуушуул энээндэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Залуу малшад дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, һайнаар ажаллажа байна. Эндэ габшагайшуулай олон нэрэ, обог дурдагдаа. Тэрэшэлэн һургуулинуудай һурагшадтай ВЛКСМ-эй райкомой ябуулдаг ажал тухай хэлсэгдээ. Үнгэрһэн жэлэй турша 350 гаран һурагшад колхозуудта, эмхи зургаануудта ажаллажа, ехэ туһа хүргөө.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадажа, үгэ хэлэһэн «50 лет Октября» колхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Б. Путункеев мүнөө үе сагай эрилтэдэ хүрэхэ, ажал хүдэлмэриеэ партиин съездын эрилтэнүүдтэ харюусамаар эрхилхэ зорилго тухай тогтобо. Энэ колхоздо залуушуул олон. Тэдэнэй дунда бэрхээр ажал... ладаг залуу малшад, механизаторнууд бии. Залуу... шуулай дунда социалис мү... рысөө һайнаар эмхидхэ... мэргэжэлээрээ эрхимүүд...

...ень элирүүлхэ ажал ябу... лагдана. Мал ажалда за... гэр бүлынхидые эльгэ... ажал үшөөл һула гэжэ... легат Путункеев тэмдэглэ...

Ахын геолого-бэдэрэлгын... экспедициин Зүүн-Холбо... гой партиин комсомол... эхин организациин секре... тарь М. Шулунов экспеди... циин партинуудта комсо... лой ажалай һулаар эмх... хэгдэдэгые шүүмжэлээ... Энээндэ ВЛКСМ-эй райко... экспедициин эхин парти... организациин зэмэ ехэ гэж... тэрэ хэлэбэ. Манай эхи... организациин ажалаа һа... жаруулха хэрэгтэ ВЛКСМ-эй райкомой зүгһөө ехэ ту... һаламжа хэрэгтэй.

— Комсомолой ажала... шэнэлэн һайжаруулха ту... гоё-гоё үгэнүүдые оло... хэлсэдэг байнабди,— га... хэлхеэ холбооной үзэл... телефонист Р. Марзаева... лэбэ.— Теэд һайхан үгэнүү... һээ ондоо аша үрэтэй юу... хэгдэнэгүй. Эндэ комсо... лой райкомой зэмэ ехэ. Х... лэһэнээ ажал хэрэгүү... баталдаггүй байна.

Залуушуулые барилга... ажалда дуршуулхэ туха... Ахын барилга-заһабарилгы... участогай комсомолой эхи... организациһаа делегат... Мунконов хэлээ. Жэшээ... хэдэ, һаяхан арбан ни... дүүргэһэн Баир Патархе... уран дарханай ажал ... һургуулида ябахадаа һүр... һан юм. Һурагшадһаа ... ридэһэн звенодо хабаа... сажа, интернадай бари... дээрэ тэрэ амжалтатайга... хүдэлһэн байгаа. Ганса... Баир бэшэ, харин тэрэ... нүхэд хүбүүд Олег Сам... Бурьял Аюшеев гэгшэд ... һал бэрхэ дархашуул бай... наа харуулна. Залуу бар... гашадай хүмүүжэхэ хэр... һурган хүмүүжүүлэгш... В. И. Аюшеев В. Л. О... нов гэгшэдэй үүргэнь ... юм.

Залуушуулай сүлөөтэй с... гаа аша үрэтэйгөөр үн... гэхэ, сэрэгэй-хүмүүжүүл... асуудалнуудта Орлигой д... да һургуулиин директор Б. Шарастепанов ехэ анха... хандуулаа.

Район догор комсомо... бүхы хүдэлмэриие һайжа... руулха, эдэбхижүүлхэ туша... бусадшье делегадууд хэлэ... һэн байна.

ВЛКСМ-эй райкомой ко... ференциин хүдэлмэридэ ... тиин Ахын райкомой н... дэхи секретарь С... шеев, ВЛКСМ-эй Буряад обкомой секретарь Ц. Д. ... гадаев гэгшэд хабаадалса... үгэ хэлэбэ.

Шэнээр һунгагдаһан ВЛКСМ-эй Ахын райкомой эмхидхэлэй пленум боло... нэгэдэхи секретаряар В. Дарбаков, хоёрдохи секретаряар Б. Хумаев һунгагд... ба.

В. ГАЛСАНОВ.

МАЛ АЖАЛ онсо шухала һалбари

ХЭН ҺААЛИШАН БОЛОХОБ?

Манай колхоз Баргажанай районой эгээл томо ажахынуудай нэгэниинь болодог. Колхозоймнай гол һалбаринь мал ажахы юм. Үшар тиимэһээ энэ һалбарида анхарал ехээр хандуулагдадаг. Ажахы доторнай һүнэй гурбан фермэ, нэгэ комплекс тоологдоно. Эдэ гүүртэнүүдтэ мүнөөдөө дүн хамта 920 гаран үнеэд һаагдажа байна. Урда жэлнүүдтэ манай фермэнүүд һү абалгаар ехэхэн гээгдэлдэ ородог һаа, харин һүүлэй хоёр жэлэй хугасаа соо яһала урагшатай ажаллана. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй үбэлжэлгын дүнгөөр адууһа малаа һайнаар ондо оруулһанай, тэдэнэйнгээ ашаг шэмые хараа байса дээшэлүүлһэнэй ашаар бидэ КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотада хүртэһэн байнабди.

Энэшье жэлдэ ажахымнай һаалишад яһала амжалта түгэсөөр ажаллажа ябана. Түсхайлбал, байгша ондо бүхыдөө 13500 центнер һүн һаагдаха һаа, арбан һарын туршада дүн хамта 15270 центнер һүн абтажа, түсэб 113 процент дүүргэгдээ.

Би мүнөө өөрынгөө фермын ажал хэрэг тухай хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйб.

Гүүртэ дээрэмнай мүнөөдөө 154 үнеэн ба гунжан, тэрэ тоодо 32 гунжан тоологдоно. Эдэнэймнай 97-ниинь һаагдажа байна. Үнгэрһэн жэлдэ үнеэднай орой тугаллаһан юм. Би өөрөө гүүртэ дааһаа гадна олон жэлэй туршада техник-үрэжүүлэгшээр ажалланаб.

Эндэхи бүхы малые найман һаалишан харууһална. Һаалишан бүхэндэ дунда зэргээр 17—18 үнеэн хүртэнэ. Манай эбтэй эетэй коллективэй гэшүүд һү һааха, гүрэндэ тэрэнээ тушааха жэлэйнгээ түсэбүүдые сентябрь һара соо амжалтатай дүүргэөд, мүнөө ерэхэ жэлэй тоосоогоор хүдэлжэ бэйнхай.

Энэ жэлдэ район, республика доторнай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2000 килограмм һү һааха гэһэн үүсхэл малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Манай һаалишад түрүү малшадай энэ һайшаалта үүсхэлые бүримүһэн дэмжэжэ, ехэ һү һаахын түлөө али бүхы аргаараа оролдожо ябана. Иигэжэ арбан һарын туршада гүүртымнай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1743 килограмм һүн һаагдаад байна. Фермымнай түрүү һаалишан Л. З. Буянова жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1892 килограмм һү һаагаа. Тиихэдэ Д. Н. Очирова энэ хугасаа соо үнеэн бүриһөө 1812 килограмм һү абаһан байна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, гүүртымнай 4 һаалишад энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 килограмм һү һаажа шадахань.

Энэ жэлдэ үнеэднай тэжээлээр дуталдаагүй. Мүнөө һаамхай үнеэн бүридэ 5 килограмм һайн шанартай үбһэн, 30 килограмм силос үгтэнэ. Тиихэдэ толгой бүридэнь 1 килограмм тарянай зүйл, һаагдаһан һүнэй килограмм бүхэндэ 500 грамм холимог тэжээл эдюулэгдэнэ. Эдэ үгтэһэн тэжээл бүйлүүлагдадаг юм, фермэ дээрэхи тэжээл бүйлүүлдаг цех, кухни һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ. Хараад үзэхэдэ, үнеэд яһала һайнаар эдеэлүүлэгдэнэ. Теэд юун дээрэһээ һү һаали эрид дээшэлнэгүйб? Энэ асуудалда нэгэ-хоёр үгөөр харюусахаар бэшэ. Юуб гэхэдэ, эндэ олон шалтагаанууд бии.

Минии һанахада, үнеэдэймнай үүлтэр тиимэшье һайн гэхын аргагүй. Ажахы доторнай урда жэлнүүдтэ үнеэдэй үүлтэрые һайжаруулха асуудал багаар анхаргадаг байгаа. Һаянайл энэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулагдадаг болонхой. Ажахыдамнай һайн үүлтэрэй гунжадай гүүртэ бии юм. Энэ гүүртые дүй дүршэлтэй бэрхэ малшан Ц. Х. Бошигтуев даажа абанхай. Зүгөөр энэ гүүртын гунжад гансал тугаллаха болоходоо һаалиин комплексдо эльгээгдэнэ. Һаяшаг Бадма Ринчиновой гүүртэһээ бидэ 21 гунжадые асараад, Г. Б. Ринчиновтэ даалгаабди. Эдэ гунжадые зүбөөр, һайнаар харууһалбал, яһала бараг үнеэд болохо. Теэд эдэ гунжад Ц. Х. Бошигтуевай гүүртын гунжадта арайл хүрэхэгүй байна. Нёдондо энэ гүүртэһээ асарһан гунжадые харууһалдаг һаалишан М. Д. Тубчинова үнгэрһэн арбан һарын туршада үнеэн бүриһөө 2563 килограмм һү һаагаад байна. Энэмнай һаалишанай, мүн малшан Ц. Х. Бошигтуевай яһала ехэ амжалта болоно. Энэ жэшээ хадаа манай колхоз дотор һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха арга боломжонуудай бии байһыень гэршэлнэ гээшэ.

Үшөө нэгэ шиидхэгдэхээр болоһон асуудал гэхэдэ, кадрнуудые бэлдэхэ хэрэг болоно. Иимэ нэгэ жэшээ абажа харая. Һаяшаг һаалишан Г. Р. Бадмаевагай үбшэлхэдэ, тэрэнэй бүлэг үнеэдые Цыпылма Ламажаповада даалгажа үгэхэ үшартай болобобди. Үнишье болонгүй тэрэнэймнай үхибүүниинь үбшэлжэ, ажалдаа гарахаяа болёо. Энээн дээрэһээнь һаалишад Г. Р. Бадмаевагай үнеэдые хубаажа һааха баатай болоо бэлэй. Манай фермын эдэ найман һаалишан ямаршье амаралтагүйгөөр түхэрэен жэл соо хүдэлжэ гарана. Тэдэниие һэлгэжэ амаруулха хүнүүд олдоногүй. Иигээд хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ, һаалишаднай хойно хойноһоонь пенсидэ гарахань. Теэд тэдэниие мнай хэн һэлгэхэ, орондонь хэн хүдэлхэ болоноб? Энэ асуудалда харюусахань бэрхэтэй. Теэд юундэ залуушуул манай гүүртэ ерээд, һаалишанаар ажаллаха дурагүй гээшэб? Али манай Үржэл нютагта залуушуул үгы гээшэ гү? Залуу басагад, хүбүүд манай һууринда яһала олон. Гүүртэ дээрэмнай залуу хүбүүд Түмэн-Баяр Аюшеев, Матвей Гомбоев, Александр Ринчинов, Раднажап Буянов болон бусад элдэб ажал хэнэ. Теэд һаалишан болохо дуратайшуул үгы. Хэнэйшье мэдэһээр, манай фермэ дээрэ һаалишанай ажал хүшэрхэн бэйһээр.

Фермэмнай бага-сага оньһожоруулагданхай. Малай шэбхэ транспортёроор арилгагдана. Теэд тэрэнь үбэлжэлгын үедэ ходо эбдэржэ, ехэ түбэг татадаг. Тиихэдэ үнеэдтэ үгтэхэ тэжээлээ шаргада хүллэгдэһэн хоёр сарай ашаар оруулнабди. Бидэ колхозой правлениһээ бишыхан Т-25 түхэлэй трактор эриһээр үнинэйбди. Теэд энэ эрилтэмнай мүнөөшье болотор бэелүүлэгдэнэгүй.

Тиихэдэ малаймнай байранууд, малшадай гэрнүүд хүйтэн шаранхай. Энээн дээрэһээ малай байра соо оньһон эргээр һү һааха түхеэрэлгэ тодхохо арга үгы.

Һууриндамнай хүдөөгэй клуб бии. Клубай байшан һаяарай гэжэ заһаБарилагдабашье, тэрээн соо ямаршье хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэнэгүй. Гансал һайндэрнүүдтэ концертнууд харуулагдадаг байна. Тиихэдэ эндэ нэрин лентэтэй кино табиха түхеэрэлгэ бии. Энэ түхеэрэлгээр хуушанай фильмнүүдые харуулдаг дээрэһээнь хэншье кинодо ерэнэгүй.

Нютагаймнай магазинһаа пряник, печени, макарон, һайн лапша, варени абахань бэрхэтэй. Гадна магазиндамнай үхибүүдэй хубсаһан, илангаяа гутал байдаггүй. Малшаднай намартаа, үхибүүдэйнгээ һургуулида орохо болоходо, аяар Хурамхаанай районой магазинуудаар ябажа, үхибүүдтээ хубсаһа хунар бэдэрхэ баатай болодог.

Тиихэдэ колхозой түб Баян-Гол һуурин хүрэхэ транспорт малшадта олдодоггүй. Баргажан — Баян-Гол маршрудаар ябадаг автобус манай нютагта хүрэдэггүй. Энэ асуудал хэдэн жэл соо шиидхэгдэнэгүй.

Гадна малшад байра байдалай талаар ехэ муугаар хангагдана. Урдань малшадай захилаар районой КБО-до, мүн Баян-Голой филиалда һайн хубсаһа хунар оёгдодог байгаа. Мүнөө тиимэ юумэн үгы.

Тиихэдэ үшөө нэгэ асуудал бии. Малшаднай мүнөөшье болотор сентябрь, октябрь һаранууддайнгаа салин хүлһэеэ абажа шаданагүй. Малшадта абаха мүнгэн яһала бии. Юуб гэхэдэ, жэлэй түсэбһөө гадуур яһала ехэ һү һаагаад байнабди. Арбан һарын туршада гүүртэ дээрэмнай 2258 центнер һүн һаагдажа, жэлэй түсэб 125 процент дүүргэгдээд байна.

Хараад үзэхэдэ, манай гүүртын иимэ эрхэ байдалда ямар хүн ажаллахаяа ерэхэб даа. Теэд минии һанаанһаа «хэн һаалишан болохоб?» гэһэн асуудал гаранагүй. Энэ асуудалда хэн харюусахаб...

С. САНЖАРОВА,
Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Үржэлэй һаалиин фермые даагша, Буряадай АССР-эй габьяата малшан.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй электро-заһабарилгын цехтэ гурбадахи разрядай обмотчица Лидия Андреевна Воробьева арба гаран жэлдэ хүдэлнэ. Тэрэ халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Лидия Андреевна хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадагаараа, сүлөө сагай хэды бага байбашье, коллективэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ябадагаараа магтаалда хүртэдэг хүн гээшэ. Ажалай ветеран түрэл цехтээ хэдэн жэлэй туршада профгрупоргоор хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л. А. Воробьева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Үзэл сурталай хүдэлмэри

КОЛЛЕКТИВЭЙ ХҮСЫЕ ЭЛСҮҮЛЭН

Битимэй леспромхозой автотранспортна цехэй бүридэлдэ ородог манай бригада хоёр жэлэй туршада хамтын подрядай гуримаар ажалаа эрхилжэ байнхай. Модо зөөдэг арбан машинын экипажнууд, бултадаа табин хүн, халаан халаанаар һэлгэлдэн, түхэрээн сүүдхэ соо хүдэлдэг. Бригадамнай вахтова онол арга хэрэглэнэ.

Экипаждамнай минии дүү Николай, дүй дүршэлтэй жолоошон, бригадир В. П. Драченин хүдэлдэг. Коллективнай байгша оной туршада муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэй. Арбан һарын туршада, түсэбтэ даабариин еһоор, 118 522 кубометр модо зөөхын орондо, 126 089 кубометр модо зөөжэ, түсэбөө 106,4 процент дүүргээбди.

Дүрбэдэхи жэлээ агитатораар хүдэлнэб. Харюусалгатай энэ хүдэлмэри даажа абаад байхадамни түрүүшээр хүнгэн бэшэ һэн. Бухы юумэн: хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда аман үгын агитаци ябуулха, хүнүүдэй анхарал татажа, тэдэнэй ниитын, ажалай эдэбхи абьяас бадаруулха,— эдэ бүгэдые шадахын, бэелүүлхын тула хүсэлэл оролдолго гаргагдаа һэн.

Сагай үнгэрхэ тума дүршэл шадабаримни нэмэжэ, ургажа байгаа. Энэ хэрэгтэ пропагандист М. А. Орлов горитой туһаламжа үзүүлээ гэжэ тэмдэглэхэ хүсэлтэйб. Леспромхозой автотранспортна цехэй хүдэлмэришэдэй политическэ һуралсалай хэшээлнүүдые эмхидхэдэг пропагандист М. А. Орлов агитаторай хүдэлмэридэ хэрэгтэй болодог арга шадабари тухай тодорхой хөөрэлдөө бидэнэртэй үнгэргэһэн байна. Агитатор болоһон тэрэнэй табан шагнагша леспромхозой парткабинедтэ мүн лэ туһатай хэшээл һургаал абана. Парткабинет тусхай графигай еһоор агитаторнуудай һуралсал үнгэргэдэг. Эдэ хэшээлнүүдэй үедэ, элдэб ондоо ушарнуудта тодорхой асуудалнуудаар хөөрэлдөө яажа эмхидхэхэб, яажа хүн бүхэниие хабаадуулхаб гэһэн зүбшэл заабари дурадхагдадаг.

Агитационно хүдэлмэриин аша үрые дээшэлүүлхын тула, нэн түрүүн, тэрэниие ажабайдалтай нягтаар холбохо хэрэгтэй. Коллективэй ажал хэрэгүүдые, коллективэй тодорхой гэшүүн бүхэнэй ажалые үйлэдбэриин, республикын, бүхы ороной ажал хэрэгүүдтэй, ажабайдалтай холбожо, сасуулан бодомжолхо, шүүмжэлхэдэ хөөрэлдөөндэ хабаадагшадта ойлгосотойшье, эли тодошье, һонирхолтойшье болоно. Справочнигууд болон бусад мэдээсэлэй литература парткабинедһээ абадагбди. Энээнһээ гадна түбэй болон республиканска газетэ, журналнуудай, радио ба телевидениин дамжуулгануудай һонирхолтой материалнуудые суглуулжа хэрэглэхэдэ, һайн байдаг.

Хамтын подрядай гуримаар хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо коллективнай эбтэй эетэйшье, жэгдээр хүдэлдэгшье болоо. Ажахын тоосоон коллективэй гэшүүн бүхэнэй харюусалгые эрид дээшэлүүлээ. Харюусалгатайгаар өөртөө хандалгые коллективэй хамтын хүсэн хүмүүжүүлдэг. Мүнөө үедэ манай бригада «жэжэ» гээлтэ хоролтонуудые усадхахын түлөө оролдожо байнхай. Халаан бүхэнэй хүдэлмэриһөө бүхы бригадын ажал дулдыдана. Халаан бүхэнэйхид тодорхой даабаритай юм. Тэрэ даабари дүүргэхын тула ямар хэмжээнэй гаргашанууд байхаб, үлүү гаргашын тохёолдобол, яажа, ямар аргаар энэ гээлтэ хоролтые зайсуулха еһотойб гэжэ тус халаанда хүдэлэгшэд тоолон гаргадаг, шэнжэлдэг болонхой. Тиигэжэ коллективэй гэшүүн бүхэн ажахын тоосооной даабаряар хараалагдаһан ажалай һүүлэйнь үрэ дүнгүүдые бүри дээшэлүүлхэээр, һайжаруулхаар зоригжуулагдана. Юундэб гэхэдэ, эдэ үрэ дүнгүүдһээ хүн бүхэнэй салин хүлһэн дулдыдана ха юм. Иигэжэ тооложо, бүридхэжэ, гамнажа һураа һаа, хүдэлмэришэн бүхэн предприятиингаа еһотой эзэн болохо. Ажалша хүн бүхэнэй ажалай, ниитын эдэбхи абьяас бадаруулха, зохёохы еһоор ажалдаа хандаха гэһэн мүнөө үеын эрилтые бэелүүлгэ эндэһээл эхитэй ха юм.

М. КАЛИТИН,
Битимэй леспромхозой автотранспортна цехэй звеноо даагша, агитатор.

Совет орон дотор

ХОЛЫН ХОЙТО ЗҮГЭЙ ГОРНЯГУУДАЙ АМЖАЛТА

ВОРКУТА. «Воргашорская» шахтын долоодохи участогай горнягуудые суггаа хүдэлдэг нүхэдынь ажалайнь амжалтаар амаршалба. Тэдэнэр нэгэ хахад миллион тонно нүүрһэ малтажа, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа дүүргэ юм.

Анатолий Потаповай толгойлдог коллектив ажалаа һайнаар эмхидхэдэг, техникэ шадамараар хэрэглэдэг, хүн бүхэнэй гурим, журамай түлөө ехэ харюусалгаяа мэдэрдэг дээрэһээ иимэ үндэр дүн туйлажа шадаа. «Воркутауголь» нэгэдэл соогоо тэдэнэр эгээ түрүүлэн «СП-301» түхэлэй хүсэ ехэтэй нүүдэл конвейер ашаглажа, хэрэглэһэн байна. Шэнэ юумэ үүсхэгшэдэй зохёохы бэдэрэлгэнь саг, хүсэ шадал ба материал алмалгада шэглүүлэгдэнхэй. Мүнөө жэлдэ тус участок алмагдаһан нөөсөөр арбан нэгэн үдэр хүдэлөө.

Түрүү коллективэй үүсхэлые КПСС-эй Центральна Комитет һайшааһан байна. Түсэбтэ табан жэлэй хоёр жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид, Агуу ехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо дүүргэхэ зорилго тэдэнэр урдаа табинхай.

ШЭНЭ СОРТЫН ШЭНИИСЭ

КУРГАН. Ороохо үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ шухала нөөсэ нютагай селекционернүүд эндэхи тараашадта дурадхаһан байна. «Курганская озимая» гэжэ шэниисын түрүүшынгээ сортые тэдэнэр бии болгоо. Гүрэнэй туршалга тэрэнь һайнаар гараа юм. Шэнэ сорт Сибириин хүйтэн үбэлые һайнаар дабадаг байна. Ашаг үрэтэй технологи хэрэглэдэг газарта гектарһаа 70 центнер хүрэтэр белогоор баян орооһон суглуулагдана.

Намарай шэниисэ хабарайхиһаа һураггүй ехэ ургаса үгэнэ. Хабарай шэниисэ хуряалгын юрын болзорһоо һараар урид тэрэ эдеэшэдэг.

Курганай ороохоной ажахын эрдэм-шэнжэлгын институдай селекционно түбэй болон Шадринска туршалгын станциин хүдэлмэрилэгшэд шэнэ сорт бии болгоо юм. Авторнуудай тоодо ВАСХНИЛ-ай хүндэтэ академик, С... лис Ажалай хоёр дахин Герой Т. С. Мальцев оролсоно.

ФЕРМЫН ХИНАГША

КУЙБЫШЕВ. Областиин ...начарскиин нэрэмжэтэ сов... до оньһон аргаар үнеэ һаа... даг инструкторай тушаал ... болгонхой. Малшадай ... бари дээшэлүүлхэ областиин... хоорондын һургуулида һур... жа ерэһэн һаалишан С. С... ко һурган хүмүүжүүлэ... ба хинагшын уялгануудые да... жа абаа юм.

Ажахыда һүнэй шэнгэн ... һаниинь үбһэ тэжээлһээ ... лоно бэшэ, харин үнеэд... муугаар һаагдаһанһаа бо... но гээшэ. Юуб гэбэл, һүүлэ... һаагдаһан һүн ... үдэ... байдаг ха юм. Хэрбээ оньһо... аргаар үнеэ һаалгын ду... мүүд зааханшье хазагайр... лагдабал, үнеэнэй һүн дүүр... абтадаггүй.

Инструктор үнеэ һааха ... сада гансал һургадаг бэш... харин аппаратурын хүд... риин хойноһоо хинадаг. Оро... доол зургаан үдэрэй ... һуралсал эмхидхэхэдэнь, Кра... ноярскын РАПО-гой малш... һүнэй үдхэниие 0,1 проц... дээшэлүүлһэн байна.

Куйбышевай һургуулида б... хы Россиһаа малшад ерэ... Ленинградска, Омско, Волго... годско, Архангельска бол... бусад областьнуудай ферм... нүүдэй хүдэлмэрилэгшэд ... ажалай түрүү онол арга... дые эндэ шудалан хэрэгл...

ЗАГАҺАШАДАЙ МИЛЛИС...

ПЕТРОПАВЛОВСК-КАМЧ... СКИЙ. «Танай оруулһан ... миллион түхэриг мүнгэн ... нобылиин жасада эльгээг... гээд СССР-эй Гүрэнэй ... баяр баясхалантайгаар ... шэлнэ». «Камчатрыбколх... объединениин» түлөөлэгш... тэ иимэ үнэмшэлгэ барю... даа.

Нэгэдэлэй олзоборилогш... бүхы дүнгүүдээр жэлэй... түсэбые болзорһоонь гурба... һараар урид дүүргэһэн бай... Түсэбһөө гадуур абаһан ол... оршын зарим хубиие 90... мерой тоосоондоо оруула... гэжэ загаһашад шиидэ... байгаа. Зарим колхозууд, ... пажнууд, бригаданууд ... ламжын жасада энэ... тээшье ехэ мүнгэ оруул... юм. Харин бүхыдөө Камча... кын ажалшад 3 миллион... дээшэ түхэриг Чернобылиин... жасада оруулаа.

(ТАСС).

Театр

«ГЭРЭЛ» ТУhАЛАМЖА ХҮЛЕЭНЭ

Оронуймнай мянга гаран мэргэжэлтэ болон hайн дуранай коллективүүдтэ «Театр — хүүгэдтэ болон эдиршүүлдэ» гэhэн бүхэсоюзна долоон хоног үргэнөөр тэмдэглэгдэв. Ниислэл хотымнай театрнууд мүн лэ эдэ үдэрнүүдтэ эдир нүхэдтэеэ уулзажа, эгээл hонирхолтой зүжэгүүдээ тэдэнэйнгээ анхаралда дурадхаа. Гарагай хоёрто Улаан-Үдын барилгашадай клубай байшан соо дурсагдаhан долоон хоногой эгээл hонин үйлэ хэрэг болоhон байна.

— Алло-о! Энэ редакци гү? Кукольна театрhаа хэлэжэ байнабди... Иимэ хэрэг гараа: мүнөөдэр бидэ нэгэ зүжэгөө hүүлшынхиеэ харуулаад, хамаг кукла, шэмэглэлээ гусиноозерскынхидта бэлэглэхэмнай... Хаана гэжэ гү? Барилгашадай клубта... Түрүүн манда ерэхэ гүт? Зай, тиигээ hаа, хэлсэhэндэ тоолоё!

Иимэ урилга телефоноор абаад, кукольна театр руу ошоо hэм. Театрай фойе соо харанхы. Яар-ябта хэбтэгэй, түмэр соргонууд дээгүүр торожо унан алдажа ябаад (кукольна театрай коллективтэ гурбан жэлэй саана буряад драмынхидай хуушан байшан үгэhэн аад, заhабарилгынь хэжэ хүшэ хүрөөгүй юм), ахамад режиссёрой кабинедтэ хүрэбэб. Тэндэ намhаа ондоо айлшад олон байба: арбаад наhанай хүбүүд, басагад кабинедэй үүдэндэ обоорш онхой, дүрбэ-табаараа ахамад режиссёр Сергей Всеволодович Столяровые «бараалхаад» лэ га-

[illegible]

— Багшанар, хүмүүжүүлэгшэд хэр суглархань хоб даа!

hанаамни юундэшьеб зобоно...

— Зүрхөө дарыт даа, Лидия Михайловна! ГорОНО-той үнинэй хэлсэгдэhэн юумэн ха юм. Ерэхэл ёhотой. Хүүгэдэй саадуудhаа — «Колобок», «Нарахан» хоёрhоо үхибүүд ерэхэ гэжэ сохом мэдээтэй..

— Тиигээ hаа, гэшхэлэе! ...Барилгашадай клубай багахан зал соо хүйтэншэг. Үнэхөөрөөшье, эндэ бии байгаа hууринууд булта эзэлээтэй. Дунда, ахалагша группануудай үхибүүд зүжэгэй эхилхые хүлеэшэнхэй, дарья табилдан hууна. Ехэшүүлэй үсөөн байhаниие гансата анхараадхинаб. Оройдоол арбаад хүн ерээ. Сергей Всеволодович Лидия Михайловна хоёрой hара үлүүтэй саг соо бэлдэhэн уулзалга, хөөрэлдөөн буруу hүрэшэхэнь гээшэ гү!

Зүжэгшье эхилбэ. Шадаал hаа, түргэн томо болоhойб гэжэ hанадаг байhан бишыхан боро миисгэйхэнэй ушаралта ябадалнууд балшар багахан харагшадые яhала hонирхуул-

[illegible]

мэдэнэб. Таанад булта нангин хэрэг хэжэ байhан зон гээшэт. Энэ нангин хэрэгээ хэхынтнай тула таанадта туhалагшад хэрэгтэй. Тиимэhээ манай эдэ куклануудые, сценын шэмэглэлые абахыетнай, зүжэгтэмнай шэнэ наhа бэлэглэхыетнай дурадханабди. Танай хүдэлмэришэ хотын хүүгэд зүжэгыетнай хаража баясаг лэ, — гэжэ ахамад режиссер хэлээд, куклануудаа эдир артистнарта дамжуулхыень театрайнгаа артистнарта дурадхана.

Бишыхан боро миисгэйхэнээ, тэрэнэйнгээ «эжые», hүүзэгэр ута эреэн гүрөөhые, хүхюутэй зохидхон шандагадые театрай артистнар hүүлшынхиеэ үбсүүндээ няажа, хахасаад (аяар 6 жэл соо тэдээндээ дадашаhаниинь ойлгосотой), үхибүүдтэ болгоомжотойгоор барюулна. Зал соо hуугшад булта альга ташанабди.

...Баяр ёhололто хубиин дүүрэhэн хойно зал соо үлэhэн арба гаран хүн бэе бэетээ танилсаhанайнгаа hүүлээр хүүгэдэй театр тухай хөөрэлдөөгөө эхилнэбди. Хөөрэлдөөншье гэжэ даа.. . Даб дээрээ гансал энэ уулзалгые эмхидхэhэн Сергей Всеволодович Лидия Михайловна хоёр үгэ хэлэжэ гараа. Арадай депутадуудай Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таhагайхидай энэ уулзалгада анхарал багаар хандуулжа, хотын hургуулинуудтай холбоо байгуулаагүй, саг соонь зарлал хээгүй дээрэhээ багшанар, хүмүүжүүлэгшэд иимэ үсөөхэн ерэhэн, ерэхэдээшье, хөөрэлдөөндэ бэлдээгүй ерэшэhэн байгаа бшуу. Тиигэжэ Улаан-Үдын Железнодорожно районhоо зургаан-долоон багша, Советскэ районой 4-дэхи hургуулиhаа гансахан хүн, мүн Октябрьска районой 51-дэхи hургуулиhаа баhа ганса хүн энэ

[illegible]

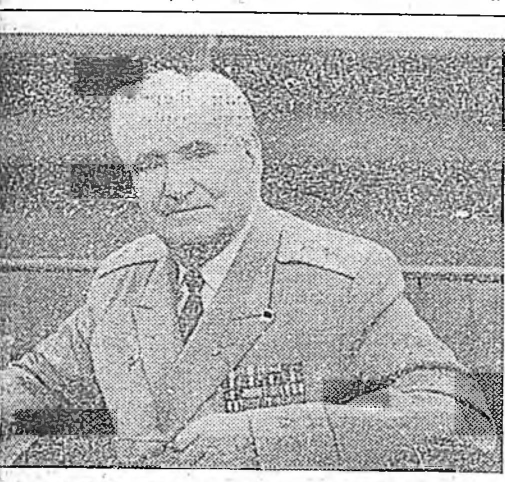
даг байха. Харагшад тэрэниие нэгэ тойрожо hууха, нэгэ хоёр хажуугаарнь жэрылдэжэ hууха аргатай болохо. Тиигэжэ тэдэнэр актернуудтай дүтөөр харилсаха, зүжэгэй үйлын хүгжэлтэдэ хабаадалсаха аргатай байха. Тиимэ сценэтэй, зохид байшантайшье болоодуй аад, яахадаа танда эдэ бүгэдые хөөрэжэ байнабши гэхэдэ, театраймнай баяр ёhололой оршон байдалда нэгдэхэhээ урид бидэнтэй нэгэ hаналтай олон хүн бии болог лэ гэжэ hанаhандаа тиигэнэб... Хожом, коллективэймнай саг үргэлжын сценэтэй болоод, онсо өөрын репертуараа бүридүүлжэ эхилхэдэ, таанар, багшанар, урдаа хараха туhалагшаднай болохот. Зүжэгүүдыемнай хаража, тусхай шиидхэбэринүүдые абажа байхаар багшанарай совет эмхидхэхэбди. Манай эдир нүхэдэй, танай шабинарай искусство болон театр hайн ойлгодог, сэдьхэл ухаагаар hонор хүнүүд болохын түлөө хэмта тэмсэхэ ёhотойбди. Мүнөөдэр иигэжэ уулзаhан тухайгаа hургуулинуудтаа суг хүдэлдэг нүхэдтөө дуулгахыетнай, хожом... хожомшье бэшэ, бүри hаяын сагта, бүри олоороо ерэхыетнай гүйха байнабди. Хооронд-доо холбоо барисаатай болоё! Театрнай мүнөө дээрээ ядуушаг байдалтай гэжэ мэдэнэт. Хүл дээрээ гаратарнай маниие дүнгэлсыт, эхилhэн хэрэгыемнай дэмжэлсыт,— гэжэ С. В. Столяров тэрэ үдэр Барилгашадай байшанда сугларhан багшанарта халуун гүйлтатайгаар хандаа hэн.

Энээндэнь өөрынгөө зүгhөө юун гэжэ нэмэхэ байнабши гэбэл... Үнэхөөрөөшье hайн хэрэгэй, hайхан юумэнэй эхин табигдаад байна. Өөhэдын «hарабшагүй» театрайхид ехэнхи сагаа гастрольдо ябажа үнгэргэдэгшье hаа, hонирхолтой зүжэгүүдые хойно хойноhоонь

[illegible]

Б. ДАМБАРИНЧИНОВА.

…ОСКВА ШАДАР СОВЕТ СЭРЭГҮҮДЭЙ ДОБТОЛГЫН ЭХИЛhЭЭР 45 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

…ОСКВАhАА БЕРЛИН ХҮРЭТЭР

…дарна, удаань 3-дахи ударна армиин полит-таhагай …Ф. Я. Лисицынэй дайшалхы зам Москваhаа Берлин …раhан байна. Тэрэ партиин зууршалгаар 1930-дахи …рэгтэ алба гарахаяа ерээ. Сагаан финнүүдтэй ту…үедэ түрүүшынгээ байлдаа эрэлхэгээр гаража, …й түрүүшынгээ орденоор шагнагдаhан юм. Эсэгэ …мгаалгын Агуу Ехэ дайнай эхинhээ хатуу байлдаа…баадалсаа. Дайшалхы нүхэдэйнгөө эрэлхэг зориг …hүроотэ жэлнүүдтэ» гэhэн ном соогоо хожомынь …м.

…түрүү талын эгээл хүндэ газарнуудта полковой …й зоримгой үгэнүүдые сэрэгшэд дууладаг байhан …хүрэтэр хэдэхэн километрэй үлөөд байхада, Пе… үндэрнүүдэй түлөө шанга байлдаанай болохын …гдэhэн митингдэ политрук В. Клочковой «Росси… hаа, сухариха газар үгы — арадамнай Москва!» …дые дабтаhан байна.

…шадар болоhон тулалдаануудта совет сэрэгшэдэй …рэлхэг зориг болон баатаршалга тухай жэшээнүүд угаа олон. 1941 оной ноябриин 28-hаа 1942 оной январиин 19 болотор 1-дэхи ударна арми баруун тээшээ 150 километр дабшахадаа, мянга шахуу hуурин тосхонуудые фашис дайсадhаа сүлөөлhэн байна. Удаань үшөөл шанга тулалдаанууд болоо hэн ааб даа. Тиихэдэ Берлинэй аэродром дээрэ, Рейхстагые добтолон абагшадай шиидхэхы тулалдаандаа орохын урда тээ. Илалтын Туг мандуулха баярта үдэр бүришье холо байгаа.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Генерал-лейтенант Федор Яковлевич Лисицын (1986 он). 2. (Ф. Я. Лисицынэй архивhаа абтаhан зураг). Берлин, аэродром, 1945 оной июниин 20. Богонихон митингын hүүлээр 3-дахи ударна армиин полит-таhагай начальник Ф. Я. Лисицын (дундань) Рейхстагые добтолон абалсаhан ахалагша сержант Илья Сьяновта Илалтын Туг барюулжа байна. Энэ туг СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Түбэй музей соо хэтэ мүнхын хадагаламжада табигданхай. 3. Перемиловскэ үндэрнүүдтэ 1-дэхи ударна армиин сэрэгшэдэй дурасхаалда бодхоогдоhон хүшөө (Дмитровско район).

ТАСС-ай фотохронико.

Бурядаймнай уран зохёолшодой шэнэ бүтээлнүүдhээ

БАЛДАН-ЯБЖАНОВ

Эртын шүүдэр

Повестьhоо хэнэг

(Түгэсхэл. Эхиниинь декабриин 2-ой, 4-нэй номернуудта).

— Үбэлэй hүниин самаряанда дуулангүй яаха юм? — гэжэ асуугаан нүхэрни олон түүдэг обёоржо, намдаа уурлажа эхилбэ. — Юундэ иимэ олон түүдэг носоогообши?

— Эдэ түүдэгүүдээр шононоо шамайе абарбаб.

— hайнши даа, нүхэрни.

— Амар мэндэ ябыш даа.

— Теэд минии ами бэе абархын тула хахад сомоогоо галдаба аалши? — гэжэ Майтагсаан гүнзэгыгөөр hанаа алдаба. — Сомоогой дууhабал, hалаабди. Эдэшни мандаа аhахань гэзбы даа.

— Үбhөө гамная...

Гурбан түүдэгэй орондо нэгые носообобди. Шононуудшье маанадай хүшэр байдалые ойлгоhон шэнги дүтэлнэ. Тиигэбэшье түүдэгэй галаар бэеэ аршалнабди. Сомоомнай харааhаар байса бага боложол, болохол байна.

«Сомоогойнгоо дууhабал, hалаабди», — Майтагсаанайнгаа үгые ухаандаа дабтаhан мүртөө галдаа үбhэ нэмэжэл, нэмэжэл байнаб. Тиигэжэ байтараа: «Нээрээ, иимэ гомдолтойгоор үхэхэм гээшэ гү!.. Минии зэмэhээ боложо, Майтагсаан hалахань гү?.. Эдэ бүгэдэгай тодхор үүдхэhэндээ би зэмэтэйб, ганса би зэмэтэйб.... Энэ шоро муута hабуудые асаржа, дайлаа, дабшаагүй hаамни, Майтагсаан дүүнэртээ сугтаа гэртээ байха бэлэй. Би... би зэмэтэйб!..».

— Намhаа боложо, шимни хосорхошни, — гэжэ Майтагсаан ёолоhон шэнгээр дуугарба. — Намда туhалха гэжэ ябаhаар, гайда оробо ха юмши даа...

—Үбhэмнай байна... Үшөө нэгэ хэды соо тулалдахабди...

Маниие hахяад hууhан шононууд дүрбэн хүл дээрээ бодошонхой. Түүдэгэй залирхые хүлеэhэн шэнги. Маанадhаа дүрбэн-табан метрэй зайда... Нэгэ хүсэлжэ хүрэхөөр. Гэбэшье носожо байпан түүдэгэймнай дүлэнhөө сухарина ёhотой.

Энэ агшан зуурахана маанадай зол жаргалай түлөө маанадай ерээдүйн hаруул hайхан байдалай түлөө Москва шадар сиибэн хүхэ шононууд шэнги фашистнуудтай тэмсэжэ ябаhан хайрата эсэгээ hананаб!

«Баабаймни юу hанажа ябана ааб даа?—гээд бэеэ барингүй иимэ бодолдо абтан, hанаа алданаб. — Нам тухайгаа, ниби тухаймни hанаа, сэдьхэлээ зобожо ябана ёhотой... Үхэл амидарал хоёрой хоорондо намаяа үлгэлдэжэ байна гэжэ мэдэнэгүйл даа. Ямар гомдолтойгоор, ямар харатайгаар иимэ байдалда ороо гээшэбиб даа!..».

Яаралгүй дары, даамай зантай эсэгымни хажууда эжымни бии болоодхибо: урихаhаар энеэбхилжэ hуугаад, хүсэл, зоригыем үргэнэ, дэмжэнэ. Эдэ сиибэн хүхэ ерьяатадай улилдаан соогуур эжынгээ энэрхы зөөлэн үгэнүүдые дуулахадал гэнэб.

«Баабайнгаа хутагые абаад яба, хүбүүмни. Ямар эрэ хутагагүй агнуурида гараха юм, абаад яба...»

Эгээл томо шононь hүүриhээ бодожо, түүдэгэймнай саагуур зүүлжээ, баруулжаа ябажа эхилбэ. Хэрбээ үлөөд байhан бухал үбhэнэй ара талаhаа маанадта добтолоо hаа, тоншье шахардуу байдалда оруулха байгаа ёhотой. Эдэ арьяатад хэды үсэд нэтэрүүшье hаа, хүн шэнги hүбэлгэн, хурдан ухаагүй амитад хадаа добтолгын онол арга олонгүй, галай залирхые хүлеэгээд лэ hууна гү, али галай дүлэндэ ялалзаhан хутагымнай эриhээ айhандаа иигэжэ удаарна гү? Бишье баhа hэргэтэ гарзагүй гэжэ нюураараа шононууд тээшэ хаража, хутагаа урдаа ёдоголзуулан самнабаб. Нүхэрни галаа нэгэ жэгдээр носоно.... Үбhэмнай бага болоhоор, хараhаар байтарнай дууhаха болоjол байна. Мэнэ hаяхана бидэниие хамгаалха хэрэм мэтээр харагдаhан бухалhаамнай хахадынь үлэбэ. Үбhэнэймнай бага болохо бүри арьяатаднай бүришье дүтэлнэ хэбэртэй. Түүдэгэйнгээ галые багадуулжа болохогүй. Тэрэгүй hаа, үнөөхи шононуудай добтолжо орохо бшуу.

— Найдар, хары-ыш! — гэжэ нүхэрни hүхирбэ.— Аса олооб! Хары-ыш, хүбаа, түмэр аса!

— Эшынгээ тэг дундуур хухаранхайшье hаа, дүрбэн шүдэтэй түмэр аса харуулба. Зунай сагта үбhэ хуряажа ябаhан нүхэдэймнай хэниинь-шьеб энэ асын эшэ эбдээд, сомоо доро нюугаа ёhотой. Харин мүнөө энэ хухархай эшэтэй асамнай юун гээшээр бидэниие баясуулба гээшэб! Нээрээшье, хурса эритэй жада боложо үгэхэнь ха юм! Шононуудтай уулзахадаа, түрүүшээр айhан, hүрдэhэн мэдэрэлнай мүнөө үгы болошохо-дол гэбэ. Гиимэhээ бидэ ахир, муухан амитад бэшэ, hүүлшынгээ зоригые зангидажа, хорото дайсадтай тэмсэхэ шуналда абтан зогсонобди.

— Зэбсэгтэй болоободи! — гэжэ hүхирнэб.— Шимни жадатай, бишни хутагатай!..

— Үбhэнэйнгөө барагдахада, бэе бэеэ нюргаараа түшэн зогсохобди,— гэжэ хэлэhэн нүхэрни үбhөөрөө түүдэгээ hэргээнэ.

Хахад бухалhаамнай хэдыхэн аса үлэбэ... гурбан, дүрбэн аса. Энээнhээ үшөө нэгэ аса үбhэ Майтагсаамни хорообо.

Ай хөөрхы, мүнөө сагай түргөөр үнгэрхэ гээшэнь! Хоёр залуу шоно галдамнай дүтэлбэ. Ехэнь дүрбэн хүл дээрэ зогсожо hуняана: маанад тээшэ hүрэхэеэ бэеэ зэhэнэ хэбэртэй... Эгээл энэ агшан зуурахана, Майтагсаан бидэ хоёр ямар юумэ амасахаяа байпанаа ганса ухаан бодолоороо бэшэ, бүхы бэеэрээ мэдэрбэбди.

Сэрэгтэ мордохо үедөө эсэгымни хэлэhэн үгэнүүд, мүн фронтhоошье эльгээhэн бэшэгэй мүрнүүд мүнөө hанаандамни ороодхино: «Иимэ хүбүүтэй хүн юунhээшье айхагүйб!»...

«Амиды мэндэ уулзаха хуби золгүй зон гээшэ гүбди? — гэжэ шэбшэхэдээ, зүрхэ, сэдьхэлни үбдэжэ, досоомни харанхы болошоно. — Нээрээ, ингээд лэ үг гарбалнай таhархань гээшэ гү?..».

Тиигэжэ байтараа эгээл дүтэ, эгээл хайратай эжынгээ уйлажа байхые, эгээл дуратай багша — Сэрэнцүү Сэрэновнагайнгаа зөөлэхэнөөр дуугаржа байгаад, арюун, тунгалаг нүлимсаяа адхажа байхые харан зогсоноб...

— Хайрата нүхэрни, hүүлшымнай саг ойртобо... иигээд хахасая даа,— ябууд-шууд тэбэрилдээд, нюрга нюргаа түшэн зогсобобди.

Шононуудшье hууриhаа бодобо. Эгээл томонь, юундэшьеб, ута hалбагар hүүлээ хүдэлгэжэ эхилбэ. Маанад тээшэ hүрэхэеэ бэеэ зэhэнэ ха.

Теэд эгээл энэ үедэ бидэнhээ тээ холохоно буугай дуун наяршаба. Сэлмэг тэнгэриин доhолсо наярhаар, hүниин хүйтэн агаарые хаха, шуу татаhаар, энэ зэнхыжэ хэбтээ тала дайдаарнай, ой модоной орой дээгүүр, бүхы орон нютагаарнай сууряатажа, хэлэшэгүй, хэмжэшэгүй баяр мандо асарба. Майтагсаан бидэ хоёр бүхы аюул, оhолоо мартаад, хутага, асаараа самнабабди, уйлажашье, энеэжэшье байгаад дэбхэрэлдэнэбди, собхоролдонобди.

Агшан зуурахана үнөөхи томо шономнай hүүлээ аладаа хабшаад, бүхы бэеэ агшааба: хахасалгын урда тээ маанадай гэдэhэ, гүзээе хаха татахаяа hанаа ёhотой. Теэд буугай дуун баhа наяршаба. Маанадhаа тээ холохоно hүрэhэн буугай дуун шэхэ дүлиирмөөр нэрьешэбэ. Бидэнэршье баhа зэр зэбсэгээ урагшань залан зогсонобди. Сиибэн хүхэ гэдэргээ харан, харан саашална. Хоёр залуунь урдань хатаралдаhаар саашаа талиина.

Шангаар татагдажа, мэнэ-мэнэ таhархаяа байгаа хуурай хүбшэргэй шэнги болошоод байhан бидэ хоёр гэнтэ иигэжэ абаруулхадаа, юугээшье ойлгохоёо болишонхой, шал тэнэгүүд болошоод, хүдэлхэшье, дуугархашье шадалнай үгы. Шаргада хүллөөтэй хүлэгэй ойртохые, саhан дээгүүр шууяатайгаар hолжорhон шаргын шааяхые шагнаархан зогсонобди.

Колхозоймнай адуун hүрэгэй эгээл эрхимынь, гал уhанhаашье, шоно, нохойhоошье айдаггүй, ганса Гүнсэн таабайе танидаг сабидар хүлэг шууяса хатарhаар дүтэлжэ ерэбэ. Хамар аманhаа гараhан амисхаалынь тооhо, мана татана. Сабидар азарга маанадта дүтэлжэ зогсоод, түргэ түргөөр, шууяатайгаар уухилжа, дүрбэн хүл дээрээ тогтохоёо болишоhон амитандал дүүлинэ. Ябадалдаа халаhан энэ хүлэг дэлхэйн захадашье хүрэтэр зогсонгүй хатархаар аашална гэхээр, харахада — hайхан, hүрөөтэйшье гээшэнь!

— Хүбүүдни! Амиды мэндэ гүт?! — hөөлдэнгиршэг, сэдьхэл үбдэмэ танил, дүтэ дуун дуулдаба.

Гүнсэн таабайн асуудалда харюу үгэжэ шадабагүйбди. Хоёр эхэнэр уйлалдаhаар, дуулалдаhаар, шарга дээрэhээ бодожо ерэбэ. Майтагсаан бидэ хоёр эжынэртээ тэбэрюулхэдээ, бэеэ барингүй шурхирса уйлалдашабабди...

МНРП-гэй ПОЛИТБЮРО ТҮСЭБҮҮД ТУХАЙ

УЛААН-БААТАР. МНР-эй экономическа болон социальна хүгжэлтын наймадахи түсэбтэ табан жэлэй түсэбүүдэй болон оронойи 1987 оной Гүрэнэй түсэбэй болон бюджедэй проектнүүдые МНРП-гэй ЦК-гай Политбюро хаража үзэбэ. МНРП-гэй XIX съездын найруулhан партиин экономическа болон социальна политикые, «МНР-эй хүдөө ажахые хүгжөөхэ ба хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые hайжаруулха программын» зорилгые бэелүүлгэдэ түсэбүүд сүм шэглүүлэгдэнхэй, гээд эндэ толилогдоhон тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Түсэбтэ табан жэлэй түсэбэй үүргые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тогтоолоор хараалагдаа, үйлэдбэриин ашаг үрые, шанарые ба эсэсэй үрэ дүнгүүдые дээшэлүүлхэ талаар партиина, гүрэнэй, ажахын ба нийтын эмхинүүдэй зорилгонууд тодорхойлогдоо.

Түсэбтэ табан жэлэй болон жэлэй түсэбүүдэй, Гүрэнэй бюджедэй проектнүүд МНРП-гэй ЦК-гай ээлжээтэ пленум дээрэ харагдажа үзэгдэхэ гээд тогтоол соо тэмдэглэгдэнэ.

ПАЛЕСТИНЫН ТАЛААР ТОГТООЛ

НЬЮ-ЙОРК. Социалис болон бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай оруулhан Дүтын Зүүн зүг тушаа уласхоорондын конференци зарлаха уряатай резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблейн 41-дэхи сессиин делегадууд баталан абаба. Конференци бэлдэхэ талаар шухала хэмжээнүүдые абахын тулада ООН-ой Аюулгүйн Соведэй хэмжээгээр бэлэдхэлэй комитет байгуулха дурадхалые тэдэнэр hайшаагаа.

Энэ документын түлөө 123 делегаци дуугаа үгөө, США, Израиль хоёр тэрэниие буруушаагаа. Араб, палестин арадта харша хараа шугам бэелүүлдэг Тель-Авив ба Вашингтон эндэхи хёмороо зүришэлдөөнэй үргэлжэлжэ байhанда зэмэтэй гээд дуугаа үгэлгын дүнгүүд үшөө дахин харуулаа.

СКЮ-гэй ЦК-гай ПРЕЗИДИУМЭЙ ЗАСЕДАНИ

БЕЛГРАД. СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй түрүүлэгшэ М. Реновицын хүтэлбэри доро Югославиин Коммунистнуудай холбооной ЦК-гай Президиумэй заседани болобо. СКЮ-гэй XIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэтэй холбоотой асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

Коммунистнуудай холбоон съездын заабаринуудые бэелүүлхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ гээд тэмдэглэгдэhэн байна. Экономико тогтонижоруулха удаан болзоройн программые бэелүүлхэ талаар зорилгонууд партиин хүдэлмэриин гол анхаралда байдаг. Гэхэтэй хамта партиин политикые бэелүүлгэдэ hаад түбэг болодог зарим дутуу дунданууд дээрэ анхарал хандуулагдаа.

СКЮ-гэй XIII съездын найруулhан гол бодолнуудые удаа дараалан бэелүүлхэ талаар хүдэлмэриеэ, ябуулгануудаа нэгэдхэн бэхижүүлхэ шухала гээд СКЮ-гэй ЦК-гай Президиум заагаа, партиин болон оронойи урда табигдаhан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ СКЮ-гэй гэшүүдэй үүргые болон харюусалгые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ шухала.

КНДР-эй АГААРАЙ ДАЙДАДА НЭБТЭРЭН ОРОБО

ПХЕНЬЯН. ЦТАК гэжэ мэдээсэлэй агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, американ тагнуулай СР-71 тухэлэй самолет республикын зүүн эрье дээрэхи Косон хотодо дүтэшэг республикын харьяата уhан дээгүүрхи КНДР-эй агаарай дайдада декабриин 1-дэ нэбтэрэн ороhон байна.

Гансал ноябрь hарада тагнуулай нимэ юhэн ниидэлгэ хэгдээ гээд агентство тэмдэглэнэ. Ядерна hомо хэрэгсэлнүүдые абажа ябаха аргатай оперативно-тактическа «Лэнс» ракетэнүүдые Корейн хахад аралай урда хубида тодхохо hанаатай байhан тухайгаа Пентагоной нюуса далдагүй соносхожо байха үедэ США-гай хархис ябуулгань тудалдана. Корейдэ американ империализмын хэжэ байhан сэрэгэй бэлэдхэл ехэ аюултай шатадаа оробо гэжэ эдэ бүхы алхамуудынь харуулна, гээд ЦТАК-гай мэдээсэл соо онсолон заагдана.

…БА ХУУЛИ

…АЛУУШУУЛЫЕ …УЛИ МЭДЭДЭГЭЭР …ҮМҮҮЖҮҮЛХЭ

…ые хуули мэдэ…жүүлхэ асуудалаар …ССР-эй Юстициин …ын дэргэдэхи ко…но- методическа …лжээтэ заседани …обо. Республикын …Соёлой министер…hуралсалай болон …ын эмхи зургаа…лагшэд хуули ту… залуушуулай дун…гэ тухай асуудал …эhэн байна.

…ын хүдөөгэй за…уудта, Улаан-Үдэ… асуудалаар хэгдэ…ын дүнгүүд тухай …Юстициин министер…агша консультант …ева элидхэл хээ. …рэй, Хориин рай…онон Улаан-Үдэ хо… hургуулинуудта, …техническэ училин…hурагшадые, залуу…и ёhо мэдэдэгээр … талаар зарим …ябуулагдадаг бай…агша районуудай

hургуулинуудта үнгэргэгдэhэн анкетированиhээ, хэшээлнүүдhээнь хэгдэhэн тобшололнууд энэ сэгнэлтые гэршэлнэ. Зарим hургуулинуудта хэшээлнүүдэй үнгэргэгдэдэгшье hаань, учебнигүүд, плакадууд, харуулан ойлгуулгын зүйлнүүд ехээр дуталдана. Хуули тухай хэшээлнүүдые үнгэргэхэ багшанарые бэлдэхэ асуудал шиидхэгдээ. «Эрдэм» гэжэ кинотеатрта кинолектори бии болгогдоо. Хориин 1-дэхи дунда hургуулида В. М. Кучумовай хүтэлбэрилдэг «Фемида» гэжэ клубай, Наукануудай Бага академиин (МАН) дүй дүршэлые олондо мэдээжэ болгохо, бусад hургуулинуудта нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ элидхэлшэ hанамжалаа. Республикын олонхи hургуулинуудта хуули ойлгуулгын кабинедүүд түхеэрэгдэжэ эхилэнхэй байна.

Гэбэшье олохон дутуу дундануд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд элирүүлэгдэhэн байна. hурагшадые, залуушуулые хуули ёhо мэдэдэгээр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри нийтэ нэгэн түсэбгүйгөөр ябуулагдана. Координационно-методическа соведэй табиhан түсэб бодотоор бэелүүлэгдэнэгүй. Хуули мэдэдэгээр хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нийтэ-политическэ, оюун бодолой талаар хүмүүжүүлгын хэмжээ ябуулгануудhаа амяарлагдан ябуулагдана, учебнигүүд болон пособинуудhаа гадна хуули ёhо дэлгэрүүлhэн номууд дуталдана. Тобшолходо, энэ талаар хүдэлмэреэ үшөө эдэбхижүүлхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр В. Г. Гришаева мэдүүлээ.

Республикын техническэ мэргэжэлэй hуралсалай управлениин начальнигай орлогшо В. Б. Прокопьев, Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай проректор А. Б. Цыремпилон, республикын Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ А. А. Сидорин, Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо З. А. Пирогова, республикын адвокадуудай коллегиин түрүүлэгшэ А. А. Хориноев, РНМЦ-гэй таhагые даагша Н. Г. Донсоруноева, М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директорэй орлогшо Р. Н. Тубанова гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа. hурагшадые болон залуушуулые хуули ёhо мэдэдэгээр хүмүүжүүлхэ талаар хүдэлмэри нарижуулан hайжаруулха, бүри эдэбхижүүлхэ талаар дурадхалнууд оруулагдаhан байна.

Х. СОКТОЕВ.

Социалис оронуудаар

ПЕКИН. Хитадай долоодохи түсэбтэ табан жэлдэ (1986—1990 онууд) КНР-эй миллиард хүн зониие эдеэ хоолоор хангалгада загаhан ба далайhаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүд шухала удха шанартай байха юм. Бүри мүнөө жэлдэ тэдэниие олзоборилго 11 процентээр дээшэлжэ, 8 миллион тонно болохо, гээд «Цзинцзи Жибао» мэдээсэнэ.

Загаhа барилгые хүгжөөхын тулада хитад байгаали тааламжатай эрхэ байдалтай, гээд газетэ тэмдэглэнэ. Ороной газар дайда дээрэ олон тоото гол мүрэнүүд, нуур соорэмүүд бии. Тэрэниие тойроод гурбан далай урдадаг. Тогтоогдомол нуур соорэмүүдэй тоо олошорно. Мүнөө жэлдэ тэдэнэй юрэнхы талмай 144 мянган гектараар үргэдхэгдэхэ, энээнэй ашаар дабhагүй уhанай загаhа олзоборилго 16 процентээр ехэ болохо байна.

hүүлэй үедэ Хитадта загаhанай ажахые эрдэм ухаанай заабариин ёhоор эрхилхэ, уhанай баялигуудые бодомжотойгоор хэрэглэхэ, мүн тэрэшэлэн бузарлалгаhаа хамгаалха талаар хэмжээнүүд абтана.

(ТАСС).

ТАСС ХИЛЫН СААНАhАА

Замбуулинай уласхоорондын салон

БОРДО. Замбуулинай дайдые шэнжэлэн ашаглаха талаар эрдэм, техникын туйлалтануудта зорюулагдаhан уласхоорондын салон Франциин томо городуудай нэгэндэ нээгдээ. «Техноспейс» гэжэ тэрэ нэрлэгдэнэ. Элдэб оронуудай, тэрэ тоодо Франциин, Японой, Великобританиин, США-гай зуу гаран фирмэ ба компани тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. СССР-эй Главкосмосой мэргэжэлтэдэй делегаци салоной хүдэлмэридэ баhал хабаадана.

Бордо хотодо нээгдэhэн салон түрүүшын иимэ ехэ уласхоорондын выставкэ болоно. Космонавтикын мүнөөдэрэй байдалтай, замбуулинай хэлхээ холбооной, метеорологиин талаар туйлагдаhан амжалтануудтай тэрэ танилсуулна. Космонавтикын гансал мүнөөнэй амжалтануудые бэшэ, харин хүгжэлтын холын хараатай шэглэлнүүдые харуулха гээшэ выставкын зорилго болоно.

Салон нээлгын баяр ёhолол дээрэ Европын замбуулинай агентствын генеральна директор Раймар Люст үгэ хэлээдэ, замбуулиниие амгалан зорилгоор шэнжэлэн ашаглаха талаар гүрэнүүдэй хоорондо үргэн ехэ харилсаа холбоо бэелүүлхэ шухала гээд тэмдэглэhэн байна. Замбуулинай дайдые [illegible] дүнгүүдые бодото дээрэнь хэрэглэхэ хэрэгтэй гээд заагдаа.

(ТАСС).

ТОЛИ

ЭНЭ ХУУДАhАНДАМНАЙ:

Хурамхаанай оротонууд тухай

Буряад хэлэмнай баян даа!

Арадай аман зохёолой абдарhаа

Интернациональна уялгаяа дүүргэгшэд тухай

УЛАНХААНАЙ ОРОТОНУУД ТУХАЙ

ҮНДЭР НАhАТЫН БАЯР

БАРГАЖАН голдошье, Хурамхаан нютаг-ташье оротонуудай дунда үндэр наhатайшуул, үри хүүгэдээр баян зон үсөөншэг юм. Тэдэнэй дунда Вачеланов Цыден Удаулович эгээл үндэр наhатайшуулай нэгэниинь болоно. Вачеланов 1896 оной декабриин түрүүшын үдэрнүүдтэ түрэhэн түүхэтэй. Бага балшар наhанhаа Цыден үбгэн Бодон, Хабаржаан, Үүрэг нютагуудаар баяшуулай барлаг болохо эхилhэн байна.

— Гансал Октябриин хубисхалай болоходо, нюдөө нээжэ, хүн болохо түрөө hэм,— гэдэг юм.

— 1930 онуудаар коммунада орожо, хамтын ажалай дүнгөөр амиды мэндэ ябаhан хүнби,— гэжэ өөр тухайдаа саашань үдхалан хэлэдэг. 1933 ондо Тазы тосхондо оротонуудай «Интеграл» гэжэ колхозой правлениин түрүүлэгшээр хүдэлжэ эхилhэн намтартай. Энэ ажалда удаан ябаагүй. Юуб гэхэдэ, тусгаар hургуули, эрдэм хэрэгтэй байгаа бшуу. 1937 ондо тус колхозой правлениин түрүүлэгшын орлогшоор, 1943 ондо колхозойнгоо Ленинэй нэрэмжэтэ буряад колхозтой ниилэхэдэ, түрүүшээр правлениин түрүүлэгшын орлогшоор, хожомынь экспедиторээр ажаллаа.

— Хаанашье, ямаршье ажалда ябахадаа, Вачеланов хүдэлмэридөө үнэн сэхээр хандадаг, оролдолго, үүсхэл гаргадаг хүн бэлэй,— гэжэ 1940 онhоо партиин гэшүүн Мария Ильина хөөрэдэг.

Вачелаан үбгэн гэжэ тэрэниие нютагаархидынь нэрлэдэг юм. Үндэр наhатай болобошье hонор, хурса, хүнгэн. Гансал муушагаар харадаг болонхой. Мүнөөшье үнеэндээ үбhэ сабшадаг зандаа. hургуулиин hурагшадай урда, залуушуулай дунда колхоз, совхозойнгоо хүгжэлтын замууд тухай, дайнай хүшэр хүндэ жэлнүүдые гаталалсаhан тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг.

Мүн буряадуудай, оротонуудай уг заяанай холбоо барисаан тухай тодорхой баримтануудые уудалжа, уг залгуулан хөөрэхэдэнь, hонирхолтой байдаг. Жэшээнь, дайнай жэлнүүдтэ оротонууд буряадуудта тамхи, сай үгэдэг байhан ушартай. Нэгэ заримашуул тэрээнhээ хубаажа, фронтдо бэлэг болгон, ахanартаа, хүбүүдтээ эльгээдэг байгаа бшуу.

— Ехэшье, багашье хэрэгүүд мүнөө болоно, үнгэрнэ. Гансал дайн сэрэг лэ бү болог! Манай үри хүүгэд иимэ муухай үйлэ бү үзэг! Эбтэй ябагты. Буряад, оротон — ямаршье яhатан — баран манай. Мүнөө би жаргалтайб. Республикын тусхай пенси абанаб. Аша басаган Танитаяа үхибүүдыень үргэжэ hуухадаа баяртайб. Энээнhээ ехэ баяр дэлхэй дээрэ юун байхаб. Уланхаанай ажалшад, уриг таригууд Цыден Удауловичай 90 наhанай ойе тэмдэглэхээр үнинэй бэлдээ hэн. Энэ hайндэр декабрь hарын 5-да болобо.

БАТА, СЭСЭГЭЙ БАЯРНУУД

ОРОТОНУУДАЙ ойрын жэлнүүдэй түүхэдэ 11 үхибүүдые түрэжэ хүмүүжүүлhэн айл үзэгдөөгүй гэхэдэ, алдуу болохогүй. Шенхоев Бато Кокшондуевичай бүлэдэ 11-дэхи үри — Ира гэжэ нэрэтэй басаган гаража, баяр дээрэнь баяр болоо. Бато Сэсэг хоёр хонин дээрэ ажаллажа, мүнөө пенсидэ гаранхай. Теэд пенсидэ гараашье haa, хонишоноор ажаллаhаар. Мүн үхибүүдынь совхоздоо ажаллана. Ехэ хүбүүниинь Олег буряад hамгатай, 3 үхибүүтэй болонхой. hаяхан Дарима басаганиинь баhа буряад хүбүүндэ хадамда гараба. Мэнэ hаяхан Игорь хүбүүниинь Хэжэнгэhээ баhа буряад басага hамга абажа, Шенхоевтон бэриие буулгаба.

— hайн лэ гээшэ. Олон дээрээ үшөө олон боложо байнабди,— гээд, Сэсэг Емельяновна энеэбхилэн хөөрэнэ. Сэсэг уран hайханай коллективтэ дуу, хатарта ябалсадаг, хонгёо хоолойгоор оротон, буряад дуунуудые хангинаса дууладаг юм. Эхэ-герой Сэсэг Емельяновна Шенхоева шударгы бэрхэ малшанай бүлэдэ ехэ болоhон байна. Балшар бага наhанhаа хойнишоноор ажаллаhан юм. Нүхэрынь — Бато Шенхоев пенсидэ гараашье haa, ногоо ургуулдаг, үбэлдөө хонидоо харадаг ажалтай.

ЮhЭН ЭРДЭНИИН ТООГООР

СТЕПАНОВ Цыден Цыдыпович 25 жэл соо өөрынгөө бүлэтэй мал адуулна. 25 жэл соо таhалгаряагүй Самаахай hууриндa ажаhуудаг — үбэлшье, зуншье. Энэмнай манай захын нютагуудай нэгэн болоно.

Энэ айл хадаа юhэн эрдэниин тоогоор олон үхибүүтэй, үнэр баян бүлэ. Ехэ хүбүүниинь — Егор түмэршэ дархан, Сергей хүбүүниинь — механизатор. Сергей гурбан багашуултай, буряад hамгатай. Сергей Егор хоёр нүхэсэдэг. Үбhэнэй, силос даралгын үедэ нэгэ звено болоод, ажалай үндэр амжалтануудые түйладаг.

Мүнөө Сергей Степанов холын гүүртэнүүдтэ үбhэ, hолоомо зөөнэ. Үдэрэйнгээ түсэбые холо үлүүлэн дүүргэдэг.

Егор Болгари ошожо ерэhэн байна. Ехэ Дуся басаганиинь буряад хүбүүндэ — Рабданов Гомбодо хадамда гаранхай. Гурбан үхибүүтэй болонхой. Рита басаганиинь Цыденов Сережодо, Галинь — Эрдыниев Олегтэ гаранхайнууд, баhа 3—4 багашуултайнууд. Буряад хүрьгэдынь булта hайн зон. Егор Илья хоёр залууханууд, мүн түрэл нютагтаа малшад болонхой. Цыденэй hамган Александра Мэдэшиевна hаяхан 50 наhа хүрэжэ, пенсидэ гарабашье, үшөө ажаллаhан зандаа. Нэгэ заримашуул үхибүүдээ 10 класс дүүргэхэтэйнь сасуу дуратай, дурашьегүй байбалнь, город руу эльгээдэг.

— Эндэ-тэндэ тэнэжэ ябанхаар, түрэл нютагтаа үлэжэ, ажал хэгты, айл мал боложо hуугты,— гэжэ тэрэ хэлэдэг байха юм.

Үнэхөөрөө, Степановай олон хүбүүд, басагад механизаторнууд, малшад боложо ажаллана бшуу.

* * *

БЕРЕЛЬТУЕВ Валери холын захын Жэргэ нютагта үхэр мал адуулдаг. Үглөөгүүр Улганын аманhаа жабартай хүйтэн hалхин шуурган үзэгдөөд, бордоhо туужа асардаг.

Берельтуев hамгатаяа 156 толгой эмэ хашарагуудые адуулна. Тойроод хотын хаяахананууд үхэрэй шабааhаар шабаатай: шолоохойшье олохогүйш. Хотон соонь арюун сэбэр, хуурай. Үhээнь хадаа метр тухай хагдаар хушаатай, өөрынь модоор өөрлогдоhон байха.

Энэ ажалые халуун намарhаа Валери өөрөө бэлдээ. Совхозой дархашуулые хүлеэжэ байдаг хүн бэшэ. Валериин малаа уhалдаг соолгошье hайн. hүниндөө соолгоёо дулаалжа хушадаг. Тиимэ дээрэhээнь тэрэнь нэгэшье хүрэдэггүй.

hүүлэй 10 жэлдэ үни заяанай хаягдаhан добо гүбээнүүдые бүлүүр насосоор уhалжа, тэндээ наг шэбхэ гаргаад, мүнөө гектар бүриhөө 12 центнер үбhэ хуряадаг болонхой.

Валери жэл бүри өөрынгөө үхибүүдтэй үбhэеэ өөhэдөө бэлдэдэг. hүүлэй 10 жэлдэ нэгэшье үхэр гарзалуулаагүй.

— Мал адуулха — бэлэн хэрэг бэшэ. Малые саг соонь уhалха, эдеэлүүлхэ хэрэгтэй. Нэгэшье часаар гээгдэбэл гү, али хожомдобол, малые hайнаар адуулжа шадахагүйш. Манай зарим малшад апрель, май hарануудта хохир бэдэрээд харайлдадаг. Юуб гэхэдэ, эдэнэр залхуураад, үбэлдөө шэбхээ hайнаар тараанагүй, нэгэл газарта пасхайса адхажархина. Энэ тон буруу. Малай дэбисхэр мүн лэ hайн үбhэнhөө дутуугүй сэнтэй юм гэжэ урданай буряад үбгэд хэлэдэг hэн. Энэшни манай байдалда аргагүй хэрэгтэй зүйл болоно. Бидэнэр жэлдээ 10 гаран обоохой хохир бэлдэнэбди. Тиимэhээ хотондоо хохир элбэгээр дэлгээнэбди. Нэгэшье үхэр мал нородоггүй. Норошоhон үхэр малшни хүйтэндэ hалганажа, шэшэржэ байха, тураха бшуу,— гэжэ Валери Берельтуев хөөрэнэ.

Валериин hамган — Мария Иннокентьевна бэрхэ малшан, хододоо халуун тогоотой, хүндэшэ эхэнэр гэжэ нютагтаа суутай болонхой.

— Мариягай бариhан хилээмэн эгээл амтатай,— гэжэ Тазын тракторна бригадын механизаторнууд баран хэлэдэг. Жэлэй дүрбэн сагта Берельтуевайда оробoлтнай, шанаhан мяхан, hайхан сай, амтатай халуун хилээмэн байха.

Мария — сомоной Советэй депутат. Сесси, суглаануудые дээгүүр дутуу дундые сэхэ хэлэдэг, нюур шарай хаража ябадаггүй эхэнэр.

1974 ондо БАМ-ай барилгашадта эгээл түрүүлэн Уланхаан тосхондо заахан багашуултай айлда гэрээ сүлөөлжэ үгэhэн юм. Берельтуевай жэшээгээр 10 гаран айл түрүүшын жэлнүүдтэ гэрнүүдтээ БАМ-ай барилгашадые оруулhан түүхэтэй.

Мария Иннокентьевна — Буряадай АССР-эй габьяата малшан. Берельтуевтан баhал 9 үхибүүтэй.

Ехэ басаганиинь — Эля буряад хүбүүндэ — совхозой түрүү комбайнер, механизатор Баир Очировта хадамда гаранхай. Ермил Вася хоёр хүбүүдынь Арзгуунhаа, Баян-Голhоо буряад hамгадые абанхай. Городто ажаллажа байhанаа мүнөө нютагаа бусажа ерэнхэйнүүд. Гоша хүбүүниинь армиhаа бусаад, түрэлхидтэеэ мал адуулна. Ехэ ахань Петя Берельтуев зоотехник мэргэжэлтэй болоод, бригадирай орлогшоор ажаллана. Петя гоё hайханаар оротон, ород, буряад дуунуудые дууладаг, залуушуулай дунда нэрэтэй, солотой болонхой.

Өөрөө Валери Берельтуев hаяхан «Ажалда шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаа.

9 үхибүүдтэй баhа нэгэ Атакин Борис Николаевичтан гэжэ оротон бүлэ манда бии. Атакинай хүбүүд, басагад түрэл нютагтаа ажаллана. Оротоной дундаhаа Е. Х. Делбонова — ахалагша хонишон, Ю. И. Кулугурова — фельдшер, А. М. Степанова — малшан, М. И. Берельтуева үхэршэн — эдэнэр сомоной Советэй депутадуудаар hунгагданхай. Оротон хэлэн дээрэ шүлэг бэшэдэг, хонишон Владимир Лорготоев ород хэлэн дээрэ шүлэгүүдэй ном гаргуулаад, мүнөө 2-дохи номоо хэблэлдэ дурадхахаар бэлдэжэ байна. Лорготоев түрүүшүүлдэ зорюулhан шүлэгүүдээ уншажа, нютагаархидайнгаа альга ташуулдаг.

Владимир Лорготоев, Юлия Кулугурова Москва, Улаан-Үдэ хотонуудаар оротонуудай дуу наада, зүжэгүүдые харуулhан алдартай.

Залуу бүлэнүүд — Михаил Бэраульевтан, Сергей Лорготоевтон, Олег Болотовтон, Цыден Степановтан ба бусад совхоз соогоо түрүү механизаторнуудай зэргэдэ ябанад.

Мүнөө манай сомон соо 177 оротон тоологдодог. hүүлэй жэлнүүдтэ оротонуудай тоо олошоржо байнхай.

Холо захын Уланхаанай оротонууд жаргалта совет арадай бүлэ соо хуби заяагаа ниилүүлэн, баярта байдалаа үргэлжэлүүлhээр.

Агууехэ Октябриин хубисхалай 70 жэлэй ойн hайндэрые ажалай үндэр амжалтаар угтахаар тэдэнэр барандаа зоригжонхой.

В. БАТОРОВ,
манай штатнабэшэ корр.

ХЭНТЭГ, ХАРУУ, ХУЛГАЙ — ГУРБАН ХАРА ТУХАЙ ОНЬhОН ҮГЭНҮҮД

Хэнтэг хүн хирээдэл,
Хэрүүлшэ хүн нохойдол,
Захаhаань барин залгиха,
Үзүүрhээнь барин үмхэхэ.
Хабтагар түлеэн гал гутааха,
Харуу эзы гэр гутааха.

Халбагада .
Хара уhа удхахагүй гэр
Самбуугай абгай
Сабуутай гартай.
Үмхи модон ургажа,
Уула хадые гутааба,

Хулгайша хүн элиржэ,
Худа урагаа гутааба.
hабагша хулууhан хүн
hабаа хулууха,
hангай юумэндэ
hабараа хүргэхэ.

hОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Улаан-Үдэ хотын 14-дэхи дунда hургуулиин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн интернациональна хани барисаанай клубай гэшүүдтэй hаяхан Афганистан гүрэндэ интернациональна уялгаяа шэн зоригтойгоор дүүргэжэ ерэhэн, Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түүхын факультедэй нэгэдэхи курсын студент В. Ш. Юмжаповтай уулзаhан байна.

Уран гоёор, тааруу зохидоор шэмэглэгдэhэн hаруул кабинет соо олоороо суглараhан үхибүүд сэрэгшэ хүбүүе альга ташаhгаар угтаа.

Афганистанай правительствын гуйлтаар манай гүрэнэй үсөөн тоотой сэрэгүүд энэ орондо эльгээгдэhэн гээшэ ааб даа. Би иимэ нэгэ бүлэгтэ албаяа хэhэн байнаб. Нэгэтэ үдэшэлэн автомашинануудай ябадаг ехэ тракт харууhалхаяа бүлэг сэрэгшэд гарабабди. Би энэ бүлэгтэнь оролсоhон байгааб. Харанхы болоhон хойно буунуудай абяан гэнтэ дуулдажа, шэхэнэймнай хажуугаар «хорото» hомон шууяжа, душманууд манда добтолжо эхилбэ. Эндэ ехэ тулалдаан болоо. Энэ саг зуурын байлдаанда бидэ хэды үсөөн байгаашье haa, харууhалжа байhан «ажамидаралай» харгыгаа дайсадта үгөөгүйбди. Эндэ зарим нүхэдни алдалан унаа, шархатаа, би өөрөө хүндөөр шархатаhан байгааб. Тэндэhээ намайе Кабул хотын госпитальдо абаашаад, түрүүшын туhаламжа үзүүлээ hэн. hүүлээрнь Ташкент асараа. Энэ байлдаанай түлөө гүрэн түрэмнай Улаан Одоной орденоор шагнаhан байна. Энэ жэлэй май hарада госпитальhоо hайн болоод гарахадамни, орден намда барюулагдаа бэлэй,— гэжэ комсомол хүбүүн Виктор Юмжаповай өөрынгөө ажабайдалай нэгэ бишыхан хубииень хөөрэхэдэ, үхибүүд амияа таташаhан шагнажа hуугаа hэн.

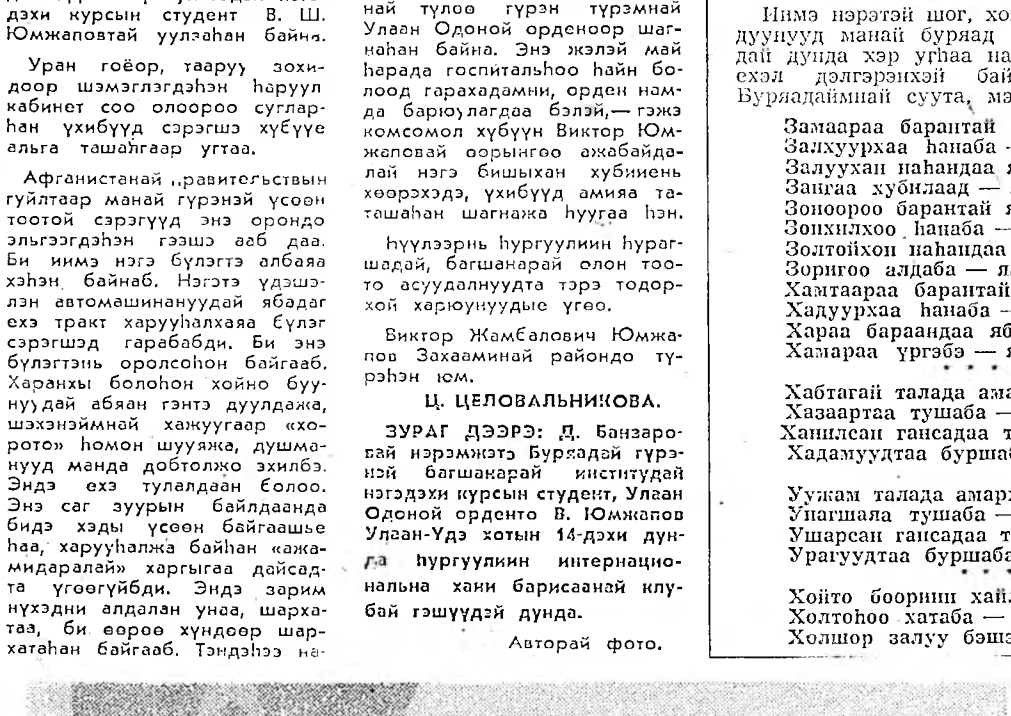
hүүлээрнь hургуулиин hурагшадай, багшанарай олон тоото асуудалнуудта тэрэ тодорхой харюунуудые үгөө.

Виктор Жамбалович Юмжапов Захааминай райондо түрэhэн юм.

Ц. ЦЕЛОВАЛЬНИКОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай нэгэдэхи курсын студент, Улаан Одоной ордентой В. Юмжапов Улаан-Үдэ хотын 14-дэхи дунда hургуулиин интернациональна хани барисаанай клубай гэшүүдэй дунда.

Авторай фото.

— Сошордомо дохёо —

«ХАРАХА ГЭХЭДЭ, КИНО... ХОЛО»

Республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй V съездэдэ бэлэдхэлэй ябажа байхада, мүнөө үе сагай эрилтэдэ харюусамаар, ажал хэрэгтээ абьяас гаргажа, тобоймо үрэ дүн түйлан, олохон соёлшодой оролдоhониинь мэдээжэ. Гэхэ зуура Шулуутайн леспромхозой модо бэлэдхэдэг Бэшүүрэй пунктын профсоюзна клубай хүдэлмэри hайжархаhаа байтагай, hүүлэй үедэ доройтоо гэхэдэ болохо. Тус эмхи зургаанай материальна бааза яhала hайн. 250 hууритай зал, кружогуудай хүдэлхэ кабинедүүд, уншалгын залтай библиотекын таhаг, халуун уhаар дулаасуулагдадаг типовой байшан, өөрын котельнэ, байшангые тойроhон сквер гэхэ мэтэ бии.

Үргэн экрантай стационарна кино-түхеэрэлгэ, хүгжэмэй ба спортивна инвентарь бэлдээтэй. Гэбэшье, дууhан хаалтатай, хадагалаатай.

Эдэ бүгэдые хэрэглэн, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэрине hонёор ябуулхаар hэн. Клубые даагшын хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадагhаа болоно, хүн зон эндэ суглархаа болишоо.

Тусхай мэргэжэлгүй, дайралдаhан лэ, тунайшагүй хүниие энэ хүдэлмэридэ томилоод лэ, леспромхозой профком энэ хэрэгые саашань хайхардаггүй хаш.

Мүнөө клубые даагша И. А. Емельянов тиимэл байшоо. Энэ нүхэрые олохо ядаад, цеховэ парторганизациин секретарь В. К. Линейцевтэ хандажа hурагшалхадамни, иимэ хөөрэлдөөн болоо hэн:

— Клубые даагша хүдэлмэри дээрээ үгыл, хаана гээшэб?

— Бидэ Емельяновые хэдэн хоногой ооhэдоо бэдэржэ байналди.

— Кино хэдэн hара гарагүй гэлсэнэл.

— Кино-түхеэрэлгэмнай профсоюзай мэдэлэй. Тиимэhээ профком киномеханигые томилдог, салин хүлыень түлэдэг. Бэшүүрэй киносетиин дирекци кинокартинаар хангадаг. Теэд киномеханик олдоногүй. Кино-түхеэрэлгээ манай мэдэлдэ үгыт, тиихэдэтнай киномеханигые томилхобди, киношье hаадгүй гарадаг болохол гэжэ дирекциин хандахада, ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком арсадаг. Иигээд лэ «хазаха гэхэдэ, тохоног холо, хараха гэхэдэ, кино... холо» болошоо.

Модошодой Потанино тосхондо мянга хахадhаа дээшэ хүн зон ажаhуудаг. Дурдагдаhан клуб соёлой гансал гуламта болоно, тиихэ зуура бирагүйгөөр хүдэлнэ. Эндэхи парторганизаци Загарайн районно парторганизациин бүридэлдэ ородог, тиимэhээ партиин Бэшүүрэй райком өөрынгөө талаhаа үгэргэгдэдэг хэмжээ ябуулганuудта Потанино тосхониие эхэнхидээ хабаадуулдаггүй. Загарайhаа энэ тосхониие холошоодог юм гү, юрэдөөл, КПСС-эй Загарайн райкомой, Шулуутайн леспромхозой парткомой хүдэлмэрилэгшэд хоморой айлшад агша.

Теэд Потанино тосхоной-хид заха буланда ажаhуудагтаа хохидохо ёhогүй гэжэ баталхые хүсэгдэнэ. Тосхоной зоной дунда hураг болоhон «залирhан гуламта, залхуурhан ноёд» гэhэн ябаган үгэнүүдые «унтараахаар» хэмжээ, туhаламжа хэрэгтэй болоол ха.

Д. ТОГОШИЕВ,
газетын штатнабэшэ корр.

Таабари

Эсэгын дүрбэн хүбүүнэй
Нэгэниинь нара үзэнэгүй.
(hэеы гэрэй бахана).

Хүрин моринной хүсэн hайн,
Хүрин шүдэрэй эршэ hайн.
(Эбэр номон, хүбшэ).

Хан харагшан.
(Ужа).

Добо дээрэ долоон сэсэг.
(Шүрэтэй малгай).

Жалга руу жаран гүроохэн гүйбэ,
Жаргалантын hамган мунсаа барьяад гүйбэ.
(Буряад дэгэлэй татааhа татаха).

Хадын шара шулуун,
Хашан модоной намшууhан,
Баруун гарай баша,
Барагдашагүй эрдэни.
(Сахюур, уула, хэтэ, гал).

Муу банди
Модон олбогтой
(Гар тээрмэ).

Морин тархитай, хүн hүүлтэй,
түмэр хүлтэй
(Морин анзаhан).

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00 — Время. 9.45 — «Москвагай трио» наадаха. 10.05 — «Джен Эйр» — 5 серитэй уран hайханай фильм. 5-дахи сери. 11.15 — Баримтата фильм. 11.35 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». 12.10 — Финляндиин телевидениин программа. 13.05 — «Арадай хэрэглэмжын эд бараанай шанарай болон ажаhуудалай хэрэглэмжэ хангалгын асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ». 13.35 — Поэтическэ антологи. Павел Антокольский. 13.55 — «Таанадта, ветеранууд». Хүгжэмтэ программа. 14.55 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.10 — «Ан амитадай аймагта». 16.10 — «Сестры» — уран hайханай фильм. 18.00 — «Эдэбхи үүсхэл хэрэгтэй». 19.00 — «Московские новости» газетын шангай түлөө фигурна hолжоролгоор уласхоорондын мүрысөөн. 19.55 — «Букет мимозы и другие цветы» — уран hайханай фильм. 21.05 — «Локшинтанай бүлэ Америкэтэй хөөрэлдэнэ». 22.00 — Время. 22.30 — Баримтата фильм. 22.50 — «Эсэгэ ороной соёлой баялигуудые — арад зондо». 23.20 — «Субботын үдэшэ». Катри-Хелена тание урина. (Финлянди). 00.10 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — «Эрдэм ухаан ба техникэ». 9.30 — Ритмическэ гимнастика. 10.15 — «Үглөөнэй почто». 10.45 — «Манай саад». 11.15 — «Минии дайдын дуун». 11.45 — «Булганда зорюулагдаhан стадион». Улаан-Үдэ. 12.15 — «Оро... доо туhалнабди». 12.45 — ... рилсаан». 13.20 — Мульт... Москва. 13.30 — Яросл... В. Волковой нэрэмжэтэ ак... мическэ театрай «Зинул... жэ фильм-зүжэг. 15.50 — ... нявскиин бүтээлнүүд. 16.2... Конькигаар урилдаха ... тоор СССР-эй чемп... Эхэнэрнүүд. 16.50 — ССС... арадай артистка И. Ар... П. И. Чайковскиин роман... дые гүйсэдхэхэ. 17.30 — ... шалагшадай клубта. 18.... Мультфильмнүүд. 19.55 — ... танкинадахи концерт... дида үдэшэ. 21.00 — ... лан нойрсоогы, багашуу... 21.15 — «Хүн. Газар ...Юртэмсэ». 21.45 — М. ... ка. Дүүргэгдээгүй соната. ... — Время. 22.30 — «Петер... уран hайханай фильм.

Редакторай орлогшо
П. Н. НИМАЕВ.

«ЯАНА ГЭЭШЭБ?»

Иимэ нэрэтэй шог, хошон дуунууд манай буряад арадай дунда хэр угhаа нааша ехэл дэлгэрэнхэй байгаа. Буряадаймнай суута, мэдээжэ дуушад иимэ нэрэтэй олон дуунуудые театрнуудайнгаа сценэ дээрэшье, хүдөө нютагуудай ажалшадай урдашье угаа hонирхолтойгоор гүйсэдхэдэг гээшэ... мын тула өөрынгөө ... байhан арадайнгаа дуунуудые эндэ дурд... ратайб.

Замаараа барантай ябаhан аад,
Залхуурхаа hанаба — яана гээшэб?
Залуухан наhандаа ябаhан аад,
Зангаа хубилаад — яана гээшэб?
Зоноороо барантай ябаhан аад,
Зонхилхоо hанаба — яана гээшэб?
Золтойхон наhандаа ябаhан аад,
Зоригоо алдаба — яана гээшэб?
Хамтаараа барантай ябаhан аад,
Хадуурхаа hанаба — яана гээшэб?
Хараа бараандаа ябаhан аад,
Хамараа үргэбэ — яана гээшэб?

* * *

Хабтагай талада амархам гээд,
Хазаартаа тушаба — яана гээшэб?
Ханилсан гансадаа тумархан гээд,
Хадамуудтаа буршаба — яана гээшэб?
Уужам талада амархам гээд,
Унагшаяа тушаба — яана гээшэб?
Ушарсан гансадаа тумархан гээд,
Урагуудтаа буршаба — яана гээшэб?

* * *

Хойто боорнин хайлааhан
Холтоhоо хатаба — яана гээшэб?
Холшор залуу бэшэхэн аад,
Хонохом гэхэдээ яана гээшэб?
Үндэр боорнин хайлааhан
Үндэhөө хатаба — яана гээшэб?
Үетэн ябаhан бэшэхэн аад,
Үнжэхэм гэхэдээ яана гээшэб?

* * *

Хүндэтэ айлшанаа урнhан аад,
Хүйтөөр угтахадаа яана гээшэб?
Хүхытэй часыгаа харахадаа,
Хүзүүгээ маажаба — яана гээшэб?
Тоомтой айлшанаа урнhан аад,
Тоомжогүй угтахадаа яана гээшэб?
Тоншуууртай часыгаа харахадаа,
Толгойгоо маажаба — яана гээшэб?

* * *

Зүлгэ дээгүүр ябахадам
Зүреэд морим — яана гээшэб?
Зүнхэнөөрөө ябахадам,
Зэбүүрхээд байхадаа яана гээшэб?
Хагдан дээгүүр ябахадам
Хадууран морим — яана гээшэб?
Ханилаад, зугаалаад ябахадам,
Хашартай гэхэдээ яана гээшэб?

Захааминай районой Михайловка hууриндa hуудаг Ц. Ц. НАЙДАНОВ эльгээбэ.

Буряад хэлэнэй уутаhаа

ТААМАГ ҮГЭНҮҮД ТУХАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Эртэ урда сагта зарим юумэнэй нэрэнүүдые дурдажа болохогүй, сээртэй гэжэ олон арадууд тоолодог байгаа. Али нэгэн ан арьяатан, шубуу шонхорой, агнуурнин зэр зэмсэг гэхэ мэтын юумэнэй нэрэнүүдые дурдахаяа сээрлэхэжэ, ондоогоор нэрлэдэг заншал урдань бии байhан юм. Жэшээнь, баабгай, шоно, могой гэхэ мэтын амитадай нэрые дурдахада аюултай, хорюултай гэжэ тоолодог, тэдэниие тойруугаар нэрлэдэг байгаа. Мүнөөшье Түнхэнэй буряадууд баабгайе хилгааhан гуталта, охор hүүлтэ гэдэг. Хори буряадууд шоные ута hүүлтэ, хээрын нохой гэхэ зэргээр нэрлэдэг. Эртэ урдаhаа дамжан ерэhэн иимэрхүү үгэнүүд нютаг нютагта мүнөөшье бии юм.

Хорюултай, сээртэй үгэнүүд мүн Байгалай эрьеэр hуудаг буряадуудай нютаг хэлэндэшье бии. Жэшээнүүд: Кабанскын районой Бурулус нютагай зон хаб загаhа агнахаяа гарахынгаа урда тээ энэ амитанай, агнуурнин зэмсэгүүдэй нэрые дурдахые hая болотор хоридог байгаа. Сээртэй, хорюултай үгэнүүдэй оронд ондоо, тойруу нэрэнүүдые хэрэглэдэг бэлэй гэжэ тус нютагаархид хөөрэнэ.

Агнууриинь олзотой байхын тула, энээн тухайгаа ангуушад хэндэшье хэлэдэггүй, агнууриингаа буу зэбсэг, нохой тухайгаа нэгэшье дурдаха ёhогүй байгаа. Агнуурида гарахынгаа урда тээхэнэ гэрээ хамаха, угааха мэтын ажал хэжэ болохогүй. Тэрэ үдэшэ айлшанайшье ерээ haa, сайлуулжа, эдеэлүүлжэ болохогүй байhан юм. Байгалай эрьеын зон хорюултай үгэнүүдэй оронд тад ондоо... руу нэрэнүүдые дурда... байгаа. Хэдэн жэшээ та... лаябди: «хаб» (загаhан)... хэдэ сээртэй, «нюдэн»... хын оронд ялгаhан... «hүхэ» гэхын оронд... гааша гэжэ, «хотиго»... оронд эртээ гэжэ... ёhотой байhан гэнэ... алаха гэхэдэ баhал хор... тай, торгоохо гэхэ... «Мяхан» гэжэ боло... улаан гээд хэлэхэ, «мо... гэхын оронд шэрээшэ... гаhан» гэхын оронд... ралтай гэхэ мэтын та... нэрэнүүдые хэрэглэдэг...

Ингэжэ хорюултай ... нүүдэй оронд таамаг... руу үгэнүүд мүнөөшье ... таг хэлэнүүдтэ хаа яа... лэдэг байна бшуу.

Ц. БУДАЕ...,
М. ХОМОНО...,
хэлэ, бэшэгэй эрдэм... кандидадууд.

Гунга ЧИМИТОВ

hАЙРХУУ СҮҮМХЫН hУРГААЛ

Басни

Гүндүү томо Сүүмхэ
Гүрэмэл муухан Сеткэтэй
Нарата сэлмэг үдэр
Наймаанай газарта
уулзаба ха.
— Ай даа, иимэл hайрхуу
Анханайш зан эли,— гэн,
Хара булгайр Сүүмхэ
Хажуудахидаа оодэрхөө
hэн.
— Үлүү бү гара,— гэжэ
Үhэрин Сеткэ тулаба.
Алаабхи, дэлгүүртэ
байдаг
Арад олондо хэрэгтэй
Эдеэ хоол, эд бараа
Эндээ хээд ябахадаа,
Юундэ hайрхаhан
болонобиб?
Юу хэлээ гээшэбиш?
Харин шил зантайжа,
Хамаг хоморой юумые
Хашалгүйгөөр гударааd,
Харагдахагүйгөөр
далдалаад,
Шоодбори юумэ энээгүүр
Шогшожо ябадаг бэшэ
гүш?
— Зүб хэлэнэш, нүхэрни,
— гэжэ
Зүбшөөбэ булгайр
Сүүмхэ.—
Хашартай, нээрээ, болоно
даа.

Хараал шэнгээнэ ...
Дандаа hүниндөө ...
Даг болоторни ...
Харанхы үйлсөөр ...
Хаалга доогуур ...
Аргагүй шингэ...
Алаабхиин ара ...
Амархые мэдэнгүй ...
Абаашатай ээмнин ...
Элдэбын хоглол ...
Эдеэ хоол хэжэ ...
Хүндэ харуулхагүй ...
Хүйхэрэй бүхөөр ...
— hм! — гэжэ ...
hэмээхэн гэртээ ...
— Хулгайшан ...
Хуулиин газарта ...
Булайгаар сухалд...
Булгайр Сүүмхэ ...
Тон зүб шиидхэбэр...
Тобшолол эндэ ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо — ТАСС-ай материал. Хүндэлэлэй ендэр. «Хандалын» совхозой hаалишан Л. А. Григорьева.

Хоёрдохи хуудаhанда. Партийна ажабайдал: эхин организацинуудай хэрэгүүд — материалнуудай суглуулбари. Эдеэ хоолой программа — амжалтыень хүнүүд шиидхэдэг. «Эндэ бултадаа ээдэ» А. Коротаевагай статья. Сэлэнгын... да. «Мүрысөөндэ түрүү... М. Сутуринай фото-мэд... Уншагша хөөрэлдөө үр... лүүлнэ. «Хэрэгээ ягаад ... нэш» — К. Маханчеевэй дэглэл.

Гурбадахи хуудаhанда. ...нинскэ hургуули гараhан ... волюционернүүдэй нэгэ ... Шумяцкиин түрэhөөр 100 ... лэй ойдо. ТАСС-ай корр... пондентнүүдэй хилын сан... эльгээhэн мэдээсэлнүү...

Дүрбэдэхи хуудаhанда. ... ботын үдэрэй галхаи. Вр... зүбшэл. «Удваан жэлдэ ... ябагты».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор — 2-50-96, приемная — 2-54-54, зам. редактора — 2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь — 2-50-52, секретариат — 2-66-76; отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства — 2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров — 2-67-81, корректорская — 2-33-61, выпускающие — 2-35-95, Собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, г. Закаменск — 34-33, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск — 35-73 п. Хоринск — 55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли. г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. Н-04895. Заказ № 282. Индекс 6-1609